

Skauting

ÚNOR 1992
ROČNÍK 30
CENA 6,- Kčs

6

Rádcovský kurs v Dánsku

Umím anglicky velmi dobře pohovořit o počasí, naučila jsem se výrazy jako ambulanční uzel a rádkyně, přeložila jsem si, jak si vnučka Přemysla Otakara I. Markéta vzala za manžela dánského krále Waldemara a říkali jí pak Dagmar. Ale větu „do tohoto plavidla vám nevlezu“ jsem si zoufale opakovala česky, protože jediná anglická věta, která mě napadla, byla „Save our souls“. Nepožila jsem ji. Československá skautka nemůže ječet o pomoc, i když má hrůzu ztuhlá kolena. Ale o tom později.

Neměla jsem mnoho času na přípravu, když mi sestra Naša sdělila, že jedu na týden do Dánska na rádcovský kurs. Byly jsme dvě a 22. srpna jsme nasedaly do autobusu se smíšenými pocity. Přibuzní se se mnou loučili poučováním, že při vstupu do místnosti mám pozdravit, nenechávat zbytek na talíři, ale vzhledem k tomu, že je mi osmnáct, brala, brala jsem to jako slabší vtíp. Babiččina poznámka – ty nejsi ty, ale od teď jsi Československo – doprovázená obvyklým křikem na čelo, však byla miněna vážně. Taky jsem se snažila ji vážně brát.

Dojem z cesty zastínilo pozdější zážitky. Když jsme se nalodily na trajekt, byla jsem nervózní, ospalá a unavená. Nevím, na jak dlouho jsem usnula. Když jsem otevřela oči, uviděla jsem kulatým lodním okénkem racka a moře. Myslím, že ten rackek řekl „vitám tě“, ale zavřeným okénkem jsem možná špatně slyšela.

Bydlely jsme u dospělé sestry Vibeke Lind. Jaká byla? Nemám slova, byla to prostě sestra. Viděla jsem ji poprvé, ale znám ji od dětství a budu ji znát do konce života. Měla jsem, mám a budu ji mít ráda. Měla psa, se kterým odpoledne chodila na procházky. Hned druhý den nám nabídla, abychom šly s ní. Jak nejlépe jsem uměla, pravila jsem: „Je to velmi laskavé od tebe, počkej prosím chvilku, převléknem si své šaty.“ Když jsme ji za chvilku hledaly, nebyla doma. Trochu zklamané jsme se věnovaly psaní pozdravů. Při večeři jsem se dozvěděla, proč jsme nešly na procházku. Řekla jsem jí totiž: „Děkujeme pěkně, ale my se musíme převlékat.“ Možná si myslela, že odpolední převlékání je náš národní zvyk.

A pak přišlo to hlavní. Pětidenní rádcovský kurs na břehu moře. Tři divčí družiny po pěti ve věku 14 až 18 let. Sestry ze dvou družin absolvovaly kurs poprvé, ve třetí družině byly starší sestry a byly zde již podruhé. Každá dánská skautka, která chce být rádkyní, musí tento kurs absolvovat dvakrát. Dánský divčí kraj – zelená sukně, bílé tričko se žlutým šátkem, zelené sako – je velmi slušivý. Na saku nosí děvčata všechny odznaky od odborky uklidu až po vyznamenání.

Každá družina si musela postavit dva stany – jeden na spaní, druhý pracovní. Dále kamna, stoly, lavičky, zařízení do kuchyně. Hřebíky nepoužívají, všechny spoje jsou vázane. Ráno jsme dostaly potraviny, u které jsme si řekly, a oběd jsme samozřejmě vařily samy. Na večeři jsme pozvaly vůdkyně. Jedna z vůdkyň vždy připravila večerní oheň, pokaždé jiný, vždy neopakovatelný a nezapomenutelný.

Denní program: ranní hygiena v moři a pak pod sprchou. Po snídani modlitba, velmi krásné nábožné písně. Následoval, my bychom řekly, ranní program – uzlování, práce se dřevem, orientace apod. Po obědě byla schůzka vůdkyň s vedoucími rádkyněmi, kde se povídalo o tom, co by chtěly dělat, co se jim líbilo a co ne. Po poledním klidu s koupáním v moři byl opět program až do večera. Po večeři modlitby a oheň. Spala jsem jako dřívko ukořebané mořem.

Polední diskuse byla vedena v angličtině, i když většina Dánek byla mladší než já. Proč jsem se neučila víc? Rozuměla jsem, to ano, ale chtěla jsem ji toho tolik říci. Tolik dojmů a myšlenek někdy těžko vyslovitelných i v češtině. O našem středisku, o skautování v letech před revolucí, o svých děvčatech, o našich radostech i starostech.

Jednoho krásného rána odvezla dvě mladší družiny loď na ostrov. Nevím, jak byl daleko, snad kilometr, snad půl. Celou zpáteční cestu jsem se totiž musela usmívat a přesvědčovat sama sebe, že se nebojím. Loď odjela a náš úkol byl dostat se zpátky do tábora. Ostrůvek byl malý, nikde větší strom, ani pohozené prkno, o nafukovacím člunu jsem si mohla nechat zdát. Ne tak dánské sestry. Rozběhly se kolem, přinesly několik silnějších větví. Zkrátily jsme je na půl metru, na jednom konci zašpičatily a zatloukly do země ve dvou soustředných kruzích. Dívky vypadaly nadšené a velmi cílevědomé. Uplně jako moje holky doma při zvlášť složitém lovu na poklad. Já jsem mechanicky dělala, co mi řekly. Šla jsem sbírat trávu. Roste tam pevná, silná tráva, trochu jako rákos. Tuto trávu jsme napěchovaly do mezer, která vznikla mezi kruhy. Když byl věnec dostatečně vysoký a pevný, odstranily jsme kůly. Na věnec připevnila děvčata celtu, takže vznikl úhledný a prostorný bazének. Tam se naskládaly čtyři nadšené Dánky a já s pocity, které jsem popsala na začátku svého povídání. Save our souls – Toho bohda nebude, aby český král z boje utíkal. Zopakovala jsem si znalosti z přírodopisu ohledně žraloků a velkých chobotnic. Vlny nebyly až tak velké, takže jsme se úspěšně vrátily do tábora. Práce i plavba nám zabraly většinu dne. Ale čekala nás odměna. Večer jsme si při ohni povídaly s Inger Christensen, sestrou známou z celosvětového hnutí a přítelkyní naší sestry náčelní. A když se mi tak při usínání ve skautském táboře v cizině trochu zastesklo, uvědomila jsem si symboliku jména naší náčelní. Vlasta a vlast. Dobrou noc, Dánsko, a děkuji ti. Dobrý den, moje země, dobrý den, sestro Vlasto, dobrý den všichni.

Vaše Pipi

U příležitosti 1. setkání skautských sběratelů byl vydán odznak v trojím barevném provedení – bílý, modrý a zelený. Záměrem pořadatelů této akce je věnovat veškerý zisk z prodeje na konto hendikepovaných dětí v Junáku. Na setkání se však neprodaly všechny odznaky a tím se oddaluje předání peněz. Pokud máte zájem si nějaké koupit, pište na adresu: V. Nosek, 199 00 Praha 9 - Letňany. Propagujte, prosím, tyto odznaky i mezi svými přáteli. Jeden stojí 15 Kčs a je možno objednat si sérii nebo jednotlivé kusy.

Windy

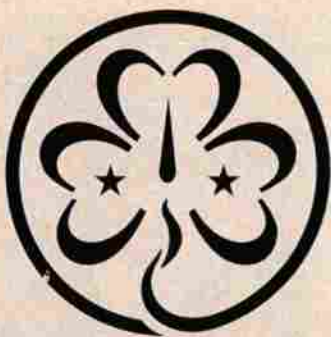
Vzkaz . . .

Putovali jsme letos po slovenských horách, tři kluci z Prahy. Celou dobu jsme potkávali jenom samé „normální“ lidi – žádné slovenské nacionalisty. Slovenští kluci běhali po horách a sbírali „čučorky“, my zas chodili s batohy a poznávali krásy slovenských hor. Večer jsme pak sedávali v jejich sousedství u ohně. Když jsme jednou narazili na televizní vysílač, nabídli nám tam, abychom se umyli a napili; když jsme poprosili o vodu, dostali jsme minerálku. V podhůří jsme si zase na trhu chtěli koupit malý meloun. Prodávající pán žádné malé melouny neměl, ale věnoval nám načatý velký s tím, že by ho stejně neprodal.

Na konci našeho putování jsme čekali v jednom městečku na vlak, bylo to před půlnocí. Tam k nám přišel slovenský tramp a řekl, ať vyřídíme všem trampům v Čechách, že „my trampové budeme vždy držet pospolu, ať ti naši politici udělají a vymyslí, co chtějí – a to, kluci, vyřídíte tam u vás.“ Tak také děláme – aby všichni trampové, skauti, turisté a milovníci hor hlasovali za společné Československo.

Jaroslav Dvorský

Den sesterství

Od r. 1945 jsem z pověření sestry náčelní Vlasty Koseové psala k tomuto svátku poselství. Snažila jsem se hledat slova, která vzbudí zájem o jednu z nejpřitažlivějších stránek skautingu – světové přátelství.

Priznám se, že v letech 1968 – 1970, kdy jsme nemohly obnovit naše členství ve WAGGGS, jsem slova k 22. únoru promýšlela ještě pečlivěji. Šlo o to, abychom si Den sesterství určily jako zastavení v řadě dnů obyčejných, zamyslely se nad sebou, nad naším vztahem k nejbližším, nad cílem, jehož chceme dosáhnout. Abychom zvážily svoje citové vybavení a rozhodly, zdali jsme vůbec schopny překročit bariéry všech možných předsudků a natáhnout ruku v přátelském gestu dále než k další skautce, s níž jsme „jedné krve“. Je nepředstavitelně krásné vědět, že tento den slaví s námi 8 000 000 sester ve 118 státech po celém světě.

Aby nezůstalo jen u slavnosti a pohlednic se skautkami spojenými v kruh, byl již v r. 1932 založen fond 22. února. Každá skautka se snaží do něho přispět. Náš podíl byl již loni vyjádřen souborem dárek, které připravila obětavost a vynalézavost našich sester. Z fondu se přispívá na mnoho akcí, které mají různé zaměření. Skautky v Africe věnují svou energii získávání a uchovávání pitné vody. Skautky indické se zaměřují na zvýšení úrovně péče o dítě, ať jde o kampaně očkovací nebo poučování matek o správné výživě a základní hygieně. V Pákistánu organizují kursy pro nepochopné ženy, na jednom ostrově v Tichomoří dokonce nahrazují výuku dívek, protože zde není povinná školní docházka.

Může nám to všechno připadat velice romantické. Ale ty skautky si na všechno musí samy obstarat peníze stejně jako skautky na Filipínách pro oběti sopky Pinatubo, jak nám píše naše přítelkyně Tes Choa. Loňskou úvahu ke Dni sesterství jsme věnovaly přehledu, jak se u nás kdy slavilo. Letos už nám budou vyprávět svoje zážitky členky různých našich delegací. Kéž se o světovém přátelství přesvědčí hodně nových sester!

Vlasta Macková

Motivace pro roverskou činnost

Jedním ze znaků zdravého vývoje člověka je schopnost uvažovat o vlastní budoucnosti a přemýšlet o svých životních cílech. Předškolák ví, že půjde do školy, školák očekává, že bude studovat na vyšší škole, pak přijde vstup do zaměstnání, vytváření vlastní rodiny... až po úvahy o životě ve stáří. Bez životních plánů se ztrácí vývojová motivace, jedinec se smíruje se svým osudem a přestává „řítit svůj člun“. Je užitečné mít své vzory – vědět, z koho si příklad vzít a z koho nikoliv.

Co z těchto obecných tvrzení vyplývá pro skautskou výchovu? Budeme se zabývat pouze přechodem dívek a chlapců do roverských kmenů. Bývá to obtížný proces a vůdce, kterému se podaří udržet většinu členů, složil skutečnou výchovnou maturitu.

Dětem v pubertě přestává většinou skautský program vyhovovat (vše znají, vše hráli...), a pokud se nepodílejí na vedení oddílu, musí se pro ně hledat nový program i nové formy činnosti. Objevují se konflikty, dospívající se bouří, chce prosadit své názory a náměty, nevyhovují mu staré metody vedení, rozlišuje se po nových. Hledá své místo v životě, a když je nenachází v oddíle, odchází – někdy s pocitem zklamání, jindy třeba po konfliktu a někdy i zcela lhostejně. Vůdce také mívá smíšené pocity. Často situaci nepochopí, jindy si neví rady a mnohdy nemá ani dost času, aby se systematicky věnoval starším členům oddílu. Stručně naznačím zkušenosti jednoho střediska, které pracuje zhruba 20 let (zprvu jako TOM). Během let postupně vykrystalizovala tato struktura: Ve středisku je příprava pro děti ve věku 5 – 7 let. Program mají jednoduchý – krátké schůzky, vycházky po okolí, občas vidí starší členy oddílu. Na tábor se jedou podívat na víkend. Vidí tedy před sebou, co je čeká, a vidí to také jejich rodiče, s kterými se těsně spolupracuje. Jsou pravidelně informováni, zváni ke spolupráci (dětí ještě neumějí číst a psát), pomohou občas s dopravou a seznamují se s činností starších dětí.

Následuje věk vícát a skautů – zde není nic mimořádného a program postupuje dle běžných pravidel. Starší děvčata či chlapci, kteří nevedou družiny a ani se nepodílejí na řízení oddílů, jsou ihned automaticky zarazováni do roverského kmene. Během roku mají vlastní program, schůzky, programy kulturní či vzdělávací (salony), pořádají vlastní výlety a podle potřeby pomáhají oddílům. Chodí také spolu cvičit (alespoň někteří) a připravují putovní tábor (chodili po Kavkazu, rumunských horách aj.).

V létě táborí poblíž hlavního tábora. Staví si tee-pee, která si sami ušili, a mají vlastní program – někdy bohatší, jindy chudší. Denní režim je volnější. Očekává se, že táborům podle potřeby pomohou – zajištění tábořiště, doprava těžších nákladů, pomoc při přípravě složitějších her apod. Každý rok však vymyslí a vytvoří něco nového „co tu ještě nebylo“ – hrnčířský kruh, udirnu, kožedělnou dílnu, dynamo na potoce aj. Léta se také starali o oddílového osla (čtyřnohého), kterého i s povozem přivedli z Prahy až na tábor a opět se s ním pěšky vraceli.

Mladší členové oddílu se k nim většinou snaží proniknout, sledovat, co to tam ti odborníci kutí a co nového vyrobili. Jsou však většinou odháněni a posíláni zpět do tábora, kde běží jejich program. Vtip celé té věci je v tom, že mladší skauti mají před očima jiný program – trochu nejasný, ale o to více lákavý a slibný. Roveři mají jiné stany, odejdou na 2 – 3 dny putovat někým jinam, nikdo nekontroluje, zda a jak se myjí, nemají večerku. Jednou je vezmou mezi sebe – je tedy na co se těšit.

Roveři často sledují dění na táboře mladších, pozorují hry a většinou konstatují, že „tá na Úterském potoce není uměli lépe“, trochu poradí a také někdy v ústraní si sami některý závod alespoň v náznaku vyzkoušejí. Přece jen se na minulé hry nezapomíná a občasný návrat zpět má své kouzlo – i když se k němu příliš nahlas nepřihlašujeme.

Nyní se rýsuje další krok. Kdysi desetiletí mládežnickové dávno přerostli své vůdce, prošli roverskými roky, mají za sebou mnohé tábory i často dobrodružná putování po horách, ale také založili rodiny a mají své malé potomky. A náhle se objeví nový satelitní tábor – rodičů s malými dětmi. Program zatím není ještě příliš jasný, ale pečovat o děti, které po čtyřech či vravrovavém krokem všude vlezou, bývá samo o sobě dosti náročné. Noví roveři vidí před sebou další perspektivu – že jednou, až se vdají či ožení... Vidi, jak vypadá mladá, fungující rodina, mají o čem přemýšlet a snad procházejí i nenapadnou předmanželskou výchovou. Co platí o roveřech, platí i o vůdcích oddílů. I oni musí mít připravenou perspektivu, co budou dělat, až předají oddíl nástupcům. Pokud ji nemají, pak mnohdy přežívají v oddílech příliš dlouho a sami postupně ztrácejí motivaci.

To, co jsem popsal, je vlastně základní princip motivace v celoživotní perspektivě. Vidět před sebou další cíl na cestě, která nekonečí. Mít smysluplnou budoucnost, překonávat denní starosti, rozpory i nesnáze s vědomím, že přede mnou je další lákavá etapa života. Každé věkové stadium se stává přípravou pro následující vývojový krok a každá další etapa přináší nové radosti a prožitky, ale i nové životní úkoly.

Václav Bricháček

Bratři / 2

Jako pediatri krátce po promoci jsem byl vyslán na měsíční zástup na dorostu. Poslední den mého působení v této ordinaci přišla dívka z mateřinky (střední pedagogická škola). Mladík, se kterým se seznámila před měsícem na taneční zábavě, ji po kamarádovi vzkázal, že má kapavku, ať se nechá pro jistotu také vyšetřit. Když jsem se ji, dodnes nevím proč, otázel, zda to byl její první, vyvalila na mne ještě dětská kukadla a překvapeně se mne zeptala: „Ne, proč?“ Bylo jí patnáct a tři měsíce. Končil jsem před dvěma roky na venkovském obvodu. V červenci. Jednou z posledních pacientek byla čerstvá absolventka základní školy. Příště jsem se s ní setkal v prosinci téhož roku jako se studentkou střední školy. Byla již ve čtvrtém měsíci (ne školy, ale gravidity).

Nebylo samozřejmě vždy vše optimální. Ostatně Svejka se také stránil ten, který byl zavřen „jen“ pro ukládnou vraždu pantáty z Holic. Lidé však k sobě měli blíž. Setkávali se cestou na pole, na pouti, při dožinkách, posvícení, a jak se všechny ty slavnosti jmeno-

valy. Ostatně i pranice při posvícení byla jistým druhem společenského kontaktu (tím ale neschvaluji násilí). O svůj domek se většina lidí starala, na zahrádce zbylo vedle kapusty místo i pro květiny, v oknech voněly truhlíky s muškáty.

Přemnožili se antilopy, stoupne počet lvů, kteří je loví. Jinak stoupne agresivita těchto jindy mírumilovných zvířat, objeví se stres, nouze o potravu atd. atd. (Nejsem biolog). Na druh *Homo sapiens* platí stejné přírodní zákonitosti, chybí ale predátoři (nyní nemyslím praštěný film). Jeden věžák má cca sedmdesát bytů. Přepočteme-li to na „číslo“, je to slušná vesnice. Věžáků je na sídlišti obvykle víc a v každém spousta lidí. Ne každý měl chalupu, ale prakticky každý před přemnožením jedinců svého druhu na malém prostoru utikal do svého mikrosvěta. Rostla lhostejnost k okolí. Lidé ztráceli kamarády, měli jen známé (každý přece něco sháněl).

Upadaly vztahy uvnitř rodiny (dokonce se podle ředitelů jedné školy začali rodiče bát svých dětí). Stoupal počet rozvodů a tím i dětí, které nepoznaly funkční rodinu. Děti, před nimiž si jeden či druhý rodič vykřičel svoji bolest, že si „táta narazil takovou fuchtlí (eventuelně... či k...)“, či máma takového... (momentálně mne nena-

padá vhodný termin). Stoupal tudíž počet dětí, které ve vztahu mezi mužem a ženou viděly jen sex. Vodit se za ruku, šeptat veršiky bylo náhle staromódní. Neskončila-li „dýza“ sexem, nestála za nic. Sex byl samozřejmý, mezi teenagery se šířil názor, že když kluk chce, dívka musí. Když šel člověk městem v době maturit, přibývalo rok od roku fotografií ozdobených mašličkou či dudlíkem.

Bratři (ale i sestry), myslíte si, že striktním odmítáním koedukace situaci pomáháme? Není náhodou zcela špatně pochopená emancipace jedním z kořenů tohoto patologického stavu?

B. P. i A. B. S. brali skauting jako systém mravní výchovy mládeže. Je jasné, že v době, kdy na nás Emanuela juká nejen z obrazovky, ale i od knihkupce a Fešáci pro vánoční Salón připravují skeč Anna proletářka v kožených kalhotách, nelze očekávat návrat k viktoriánské morálce. Nota bene by to byl druhý extrém a každý extrém je škodlivý. Ovšem není náhodou koedukace na úrovni střediska jednou z cest, jak ukázat mladíkům a slečnám, že lze společně „bezva“ užít i jinde než v posteli?

Poznal jsem kdysi uprostřed party drsných trampů dívku a tu dívku jsem si vzal. Nějak jsem nikdy necítil potřebu se o ni bát, když s nimi někde jela. Byli to totiž původně roveři.

Jezevec

Reakce na článek Skautské prameny ve Skautingu č. 1

Měli bychom být vděční těm nadšencům v čele s br. Milošem Zapletalem, kteří se ujali úkolu vydávat skautskou literaturu, kterou tolik naše hnutí skautské potřebuje. Poznatky z loňských i letošních táborů to potvrdily. Naši mladí vůdci, kteří byli v r. 1968 vličky, nyní vedou oddíly a jsou někdy i vůdci táborů. Ti obzvláště potřebují skautskou literaturu, aby z ní mohli čerpat. Každá družina má cca 8 členů. Kdyby každý člen vydělal sběrem ovoce, šipek, bezinek apod. 10 Kčs, měla by družina 80 Kčs a oddíl by tak mohl získat i 300 Kčs!

Bratři a sestry, přemýšlejte a jednejte, nezůstávejte lhostejní a neteční, podejte pomocnou ruku dnes nebo zítra, Skautské prameny na vás čekají.

Fanda

Rakša ve vlčí smečce ad »Můj názor«

Je vhodné, aby žena vedla vlčata? Když Akela, tak Rakša? Jméno se najde – možná, že na nejhezčí přijdou vlčata sama – vzdýt to bude jejich druhá matka, jejich útočiště. Ale taky přísná vychovatelka.

Náčelník, br. Bricháček, je pro! Ale pro jsou i na mnoha místech ve světě. V americké smečce vlčat je mother vedle vůdce smečky samozřejmostí. Možná, že leckdo z vás zná Joubertův obrazek, na němž vlče po slibu svému vůdci slibuje i jeho zástupkyni. Moc hezký obrazek – byla by radost vidět ho třeba na první stránce Junáka.

Já jsem před lety na vlčácké LŠ měl u cvičné smečky vlčat svou pomocnici – a její účast se nám velmi osvědčila. Potom jsem navštívil moravskou LŠ, kterou vedla zkušená vůdkyně vlčat, sestra Eva Mrskošová. Letos jsem ji požádal, aby pro Skauting něco ze svých zkušeností napsala.

ARP

Vaše příležitost, sestry

Domov je místem, které většina z nás střeží jako poklad a také na něj tak vzpomíná. Když člověk dospěje a vytváří si společně se svým partnerem domov novy, každý z nich si chce kousek toho svého vzít s sebou. Spojenými silami potom vytvářejí domov, na který zase budou vzpomínat jejich děti. Věčný kruh se přesouvá na další generaci.

Vlčácká smečka je vlastně také svým způsobem malý domov, i když trochu jiný. Je v něm více sourozenců, nejsou však spolu celý den, nesdílejí spolu běžné denní trampoty, ale i radosti. Jsou ale svázáni hlubokým poutem života smečky. Být matkou či starší sestrou této vlčácké rodinky není sice úkol snadný, ale velice krásný a s nesmírným významem pro příští junáckou generaci.

Vůdkyně smečky nebo zástupkyně vůdce se zabývá nejen výchovou vlčat, ale výborně se osvědčuje při kontaktu s jejich rodiči.

Vlčata učí vážit si dospělých a respektovat je, rodičům zase pomáhá pochopit trampoty, ale i jeho problémy, s kterými se mnohdy svěří právě jen ji. Pomoc rodičů pro práci s vlčaty byla neocenitelná, stejně tak jako pomoc při stavbě tábora, při přípravě besídek, při veřejných vystoupeních. Naopak naše pomoc při formování charakterových vlastností dětí a jejich dobrých návyků byla vždy rodiči vysoce ceněna.

Nejsme a nebyli jsme první. Řada skautských pracovníků se už zabývala činností žen a dívek při vedení smečky vlčat. Podstatné je nikoliv zda muž či žena, ale jaké jsou jejich charakterové vlastnosti a zda jsou dostatečně kvalifikováni pro práci s vlčaty.

Záleží na tom, zda vůdkyně či zástupkyně vůdce umí pochopit dusí chlapců, jejich radosti i strasti, zájmy a schopnosti, ale i slabosti. Zda je dokáže naučit vlčáckým znalostem a zručnostem, lásce k bližnímu, lásce k přírodě, potřebám pomáhat slabším – zkrátka, zda je vůdčí osobností. Sama jsem vedla smečku dost dlouho, znám dobře klady i úskalí této činnosti – tak neosouhlasný postoj některých bratří. Přesto ale převažovala řada těch, kteří mi byli výbornými rádci, vzory a pomocníky.

Jsem přesvědčena o tom, že mladá žena může být – a jistě bude – dobrou vůdkyní nebo zástupkyní vůdce smečky vlčat, zvláště při vlčácké výchově nejmladších vlčat 6 – 8 letých. Dobrý lov, sestry! Hleďte dobře i se svými vlčky!

EM

Chtěl bych reagovat na články br. Jiřího Macka – Číslo Můj názor ve Skautingu 2/1991, a sice na některé jeho podněty.

1. Vlastní oddílové prvky

Mohu mluvit z vlastní zkušenosti, protože náš oddíl některé tyto prvky aplikuje a hodlá aplikovat dál. Máme jméno Aldebaran a užíváme ho častěji nežli prozaiské 1. oddíl, víme, co to jméno znamená, a na zimní obloze neopomeneme tuto hvězdu vyhledávat. Máme vlastní znak a jenom přivítáme, kdyby se na skautské košili mohl objevit. Věděl bych i kde – na pravém rukávu, úplně nahoře. Rovněž na oddílové vlajce máme tento znak. Jedna strana je sice předpisová (na zeleném poli skautský znak s opisem Junák – obec, Buď připraven!), ale druhá strana je celá „naše“. Mimochodem ta strana se znakem je heraldicky naprosto správná a nikoliv opačné, jak bylo psáno v JH v předsměnovných diskusních podnětech (kov na barvě), kromě toho zde nejde o heraldiku, ale o vexilologii. Vedle těchto vnějších znaků máme i další, např. užíváme paralelně se skautskými termíny (družinový rádcé, oddíl) i názvy převzatých ze Setonova woodcraftu (náčelník rodu, kmen). Při oddílových ohních recituje me zákony woodcraftu podle Setona a podobně.

předsměnová DISKUSE

2. Krojová nekázeň

Musíme si především uvědomit, proč nosíme kroj. Kroj nebo uniforma byla odjakživa označením příslušníků nějaké oddělené skupiny lidí (armáda, etnicita, organizace, spolek). Jako takový se kroj stává předmětem určité úcty, protože vyjadřuje nebo symbolizuje celou tuto skupinu. Ve skautingu jsou členové otevřeně nabádáni, aby měli úctu ke svému kroji (u pionýrů je to podobné). Z tohoto důvodu nekrojovým součástkám jednoznačně říkáme ne. Potíž vytváří fakt, že třeba nejsou k dostání všechny součástky, ale ještě horší je neujasněnost přesné podoby kroje (hlavně odznaků) na nejvyšších skautských místech. Je třeba zavést jednoduché, ale důstojné krojové předpisy. Stanovit širku nárameníků u ramene a u krku apod., jak tomu bylo v poválečných krojových předpisech, je samozřejmě nesmysl, stejně jako krojové doplňky v podobě khaki tílka s lilii na prsou. Krojové vybavení by mělo být možno si případně opatřit i z domácích zdrojů (většina maminek umí šít). Meze bych nekladl přitom rozmanitosti (kalhoty dlouhé i krátké i pro skautky vedle sukně, košile s dlouhým i krátkým rukávem) za podmínky, že pro případ nošení bude tato rozmanitost unifikaována v rámci oddílu nebo alespoň družiny. Další otázkou je, kdy kroj nosit. Zobrazují-li se ve skautských publikacích skauti, pak vždy v kroji bez ohledu na vykonávanou činnost. Ovšem ke skautským činnostem patří např. i honička v křovinách lese nebo rozfoukávání špatné hořícího ohně, až jsou tváře černé. A kroj potom také. Kroj, ke kterému máme mít úctu! Kroj, který není uniforma v armádě. Stavěl bych se v podstatě za to, nosit kroj jen při slavnost-

ních příležitostech a ne na každou schůzku bezpodmínečně, jak to radí v minulém ročníku skautingový Rádcé (příloha). Alespoň kroj nezevšední.

3. Zaujal mě zejména poslední problém nahozený br. Číslikou – aplikace woodcraftu ve skautingu. O tom však snad někdy jindy a podrobněji.

Jan Bechyně – Echi

Tak jak je to s krojem?

Koncem září mnohé bratry a sestry velmi rozčilila táborová reportáž, nazvaná Proč mate ten špalek obrácený? (Junák č. 17). Jak je prý možné, že někteří skauti mají červené šátky. „Ti mezi nás vůbec nepatří. Ať si jdou mezi pionýry, když se jim tak líbí jejich šátky“ apod.

Předně – v reportáži nešlo o obhajobu, nebo dokonce o doporučení červených šátků, ale právě jen o reportáž o velmi dojemném oddíle, kterého by se skautské hnutí rozhodně nemělo zříkat. Skauting snad nespočívá na barvě šátku nebo košile, stejně tak jako neví, je-li skautem černoch, běloch nebo mišeneček. Skautské hnutí daleko víc potřebuje tolerantní lidi než neustupné puntíkáře, pro které je důležitější hnědý šátek a khaki košile než skautský zákon a slib. Právě tak jako skauti sdružení v celosvětové organizaci mají v každé zemi jiné kroje, mohli by se snad i skauti sdružení v národní organizaci odlišovat oddíl od oddílu nejen svými zájmy, programem, ale klidně i krojem, který právě odlišností od velkého celku bude vytvářet nádherné klima sounáležitosti a bratrství mezi těmi, kteří se osobně znají. Mimochodem, demokracie snad nespočívá v tom, že někdo někde něco určí a ostatní se musejí podřídit; ale právě naopak, že se někdo někde zeptá všech, jejich názor zhodnotí a potom na něj reaguje. Ptal se někdo skautů, jaký kroj by chtěli mít? (Jediný pokus o anketu ze strany časopisu Junák byl smeten ze stolu.)

Členům UR řeknou vedoucí oddílů i prostí skauti něco úplně jiného než soukromě svým přátelům. Setkali jsme se s názory, že mladí vedoucí se za kroj stydí („já ho nosím, jenom když je to potřeba, jinak ne“).

Uvědomuje si někdo, proč hnědou khaki barvu odmítli například němečtí skauti? Zamyslel se někdo nad politickou situací současného Československa a nad odporem mladých lidí vůči uniformitě? Napadlo někoho, že i nenápadným způsobem lze vyjádřit sounáležitost? Je snad důležitější stejno-kroj, nebo skautský duch?

Nebylo by dobré požádat také o radu psychology? Nepotlačuje se jednotným krojem přirozená kreativita dětí nebo vytváření tradice v malém kolektivu? Neměli by vůbec psychologové zjistit a posoudit, zda se děti cítí v těchto krojích dobře? Není dětem milejší jeden jediný odznáček, který mají společný s kamarády v oddíle, než celý kroj do posledního knoflíku stejný v Aši i ve Zlíně? O dětech ve skautském hnutí se obvykle eufemisticky tvrdí, že jsou mladšími bratry a sestrami činovníků, ale nikdo s nimi tak nejedná, neptá se jich na jejich názory. V Táborových epistolách Veleny Fanderlíka jsme se dočetli: „Když dva dělají totéž jen trochu rozdílně, je to stále ještě totéž. Držme se hlavních zásad, ale nerajujeme na podrobnostech. A hlavně nepalme kacíře a nevykládáme úchylky. Nevnučujeme svou samospasitelnou zásadu každému, protože máme nějakou funkci, pozici nebo vliv. Uniformita je krásná věc, ale jen na pohled, a pak, uniforma nepadne každému. Jen tomu průměrnému.“

Libor Hofman – Rak

Sebereflexe naší skautské přítomnosti

Při obnově v roce 89 dostalo naše skautské hnutí do vlnu strategii formulovanou v sedmibodovém prohlášení, které bylo předneseno na prvním významném shromáždění 4. prosince v pražské Městské knihovně. Klíčovými požadavky této strategie bylo:

- postavit naše hnutí na základy, které jsou plně v shodě s principy světového skautingu (jak je vyjadřuje např. ústava WOSM resp. WAGGGS)

- využit zdrojů českého skautingu A. B. Svojsika a provést jeho tvůrčí syntézu s pojetím Baden-Powellovým a Setonovým – přijmout křesťany za zcela integrální složku hnutí a čerpat z jejich zkušenosti nabytých v předchozích desetiletích

- považovat skauting za metodu k vytváření celoživotního stylu a promítnout to i do struktury hnutí (kmen dospělých)

- nevázat se na žádnou politickou stranu či směr a usilovat o ekonomickou soběstačnost

- uchovat si naprostou nezávislost vůči SSM a organizacím, které z něj vznikly. S odstupem dvou let by se na první pohled mohlo zdát, že jsme v uskutečňování této strategie postupovali velice daleko: Byli jsme přijati do WOSM a WAGGGS. Právě dnes jsme přijímáni i do CICS (Konference skautských katolických institucí působících v rámci WOSM – něco podobného se připravuje i na evangelické straně).

Usnesení 4. sněmu jasně stanovilo, že se „ukládá všem skautkám a skautům, aby hledali ve skautingu cestu k naplnění masarykovské humanity. Pravdy a Lásky – ... K tomu jim má sloužit skautský slib a zákon i upřímná touha po opětném splnění s členy evropské a světové skautské rodiny.“ A dále: „Ukládá jmenovitě věnovat pozornost upravené skautské slibu a zákona tak, aby obsahově i jazykově odpovídal modernímu pojetí skautingu a současně vyhovoval podmínkám členství ve federálním seskupení skautských organizací našeho státu i podmínkám, které nám kladou mezinárodní organizace.“

Vznikla a působí Duchovní rada, existující oddíly se zdůrazněnou náboženskou výchovou. Byl založen kmen dospělých a jedná se o přijetí do příslušného mezinárodního ústředí. O nějaké závislosti na politických stranách se zatím sotva dá hovořit, vazba na SSM a jeho pobrobky bezprostředně rovněž neexistuje ...

Přesto ten, kdo sleduje pozorně život našeho hnutí a prožívá s ním jeho hledání a zápasy, má (být ne vždy ve stejné síle) dojem, že přes toto všechno jsme uvízli jaksi v půli cesty.

Popis některých symptomů:

1) Nejen, že se i zcela otevřeně napadá naše povinnost vyvodit z přijatých závazků skutečné závěry (nejposlednější např. viz Kapitánská pošta č. 8 „WOSM nám hodil na krk smýčku složenou ze základních principů jeho pojmání skautingu...“). Mnohem častější a nebezpečnější je určitá pasivní rezistence vůči požadavkům světového skautingu vyjádřeným zejména v prvním principu (Duty to God resp. Adherence to spiritual dimension) – jako by to bylo cosi cizího, ba až nepřátelského – a nikoli aktuální požadavek i naší reálné mravní situace současné společnosti. Podle ověřených zpráv nepadne v naprosté většině

rádcovských, čekatelských i vůdcovských kursů o duchovní základně skautingu ani slovo. Za takových okolností začíná vznikat schizofrenie mezi našimi proklamacemi a realitou života našeho hnutí. Že jde o smrtelné nebezpečí, není jisté třeba zdůrazňovat.

2) Hnutí je ochromeno epidemií nedůvěry. Nedůvěry generací, nedůvěry mezi „terémem“ a „ústředím“, mezi středisky a okresem, mezi některými představiteli divčího skautingu a skautingu chlapeckého, mezi

těmi, kteří nějakým způsobem byli spojeni s likvidací JUNÁKA v padesátých a sedmdesátých letech – a těmi, kteří se stáhli do ústraní ještě dříve, než tato nejtěžší období nastala. Nedůvěra se dokonce zahnízdila i mezi našimi emigrantskými skautskými organizacemi a námi. Čtvrtý bod skautského zákona se jeví při srovnání s touto skutečností jako prázdňová formulka.

3) Nedaří se uvést v život fungující informační systém. Opětovně zjišťujeme, že se mnohdy nejdůležitější informace nedostanou k těm nejpotřebnějším. Celou situaci komplikuje velká nekázeň při sběru a předávání informací, což má za následek šíření polopравd a dezinformací.

4) O tzv. „předsněmovní diskusi“ projevuje zatím fakticky zájem jen mizivá část vůdců (sotva 1 %). To je krajně alarmující jev – vypovídá jak o stavu našich vůdců, tak o situaci popsané již v předchozích dvou bodech.

5) Na táborech i jiných skautských akcích se mnozí případy nedostatečného organizačnětechnického zajištění a někdy i selhávání výchovného působení ve skautském duchu. (viz např. zpráva br. Jiřího Zachariáše o letní činnosti).

6) Reálná společenská prestiž Českého Junáka resp. Českého a Slovenského skautingu je velmi malá. Nic nenavědčuje tomu, že od nás očekává naše společnost nějaký významný přínos ...

Příčiny a návrh léčení:

(A) Naše hnutí (podobně jako celá naše společnost) zatím nepřistoupilo ke skutečnému pokání. Tedy k jasněmu vyznání, že (být pod drtivým vnějším tlakem) ve svém celku i ve svých čelných představitelích jsme si (po roce 48 a 68) nedovedli uchovat svou mravní čistotu, ke které nás skauting zavazuje. A že za toto své selhání prosíme za odpuštění všechny, kteří nám (jako hnutí i jako jednotlivými osobám) důvěrovali. Podstatné slovo – co se týče konkrétních faktů (včetně osobního podílu) – tedy jistě bude mít historická komise. Ale už teď musíme být jako celek i jako jednotlivci ochotni podřídit se Pravdě – ať by nás či lidi nám drahé usvědčovala ze selhání. Jenom tak lze totiž zlomit destruktivní moc takového selhání, které potlačováno, nepřiznáno a nevyznáno působí ničivě jak vůči svému nositeli, tak vůči celému jeho okolí.

(B) Československý skauting byl do určité míry už za první republiky – a pak velice masivně v posledních padesáti letech jis-

tým způsobem neúplnou a později přímo deformovanou verzí původního skautingu světového. Mělo to své historické příčiny, které mnoho činí pochopitelným a omluvitelným. Současně je třeba vidět, že naopak v některých směrech náš skauting dokázal sehrát avantgardní roli v rámci celosvětové skautské rodiny.

Musíme tedy pravdivě vidět sílu i slabiny našeho skautského dědictví, které jsme převzali a chceme dál rozvíjet. Jestliže základní požadavky světového skautingu nebudeme chápat jako požadavky naše vlastní, které vyjadřují to, co my sami považujeme za nejlepší nosný základ výchovy i celoživotní orientace, pak bychom z toho měli (ve shodě s 1. a 10. bodem svého skautského zákona) vyvodit jasně důsledky. Skauting je hnutí výběrové – a kritérium výběru je právě volba základních principů a metod, které vytvářejí nutnou i postačující bázi, na níž se sjednocují všechny skautky a všichni skauti světa. Tato skutečnost se musí bezprostředně promítnout do přípravy rádců, čekatelů a vůdců. O tom, že je třeba dostat usnesení 4. sněmu ohledně slibu (případně i zákona), snad není třeba diskutovat.

(C) Nedůvěra, o které byla výše řeč, je podstatně nedůvěrou v přetvářející moc samotného skautingu. Nedůvěrou v jeho sílu, která – byť ne hned, ale spolehlivě – pročišťuje sama řady těch, kteří tvrdí, že chtějí ve skautingu sloužit. Na rozdíl od naší politické, společenské a hospodářské scény jsou ve skautingu (pochopitelně o všem zakončeném ve službě a odpovědnosti absolutnu, jak to žádá první princip) stanoveny takové podmínky jednání, že je nelze dlouhodobě obcházet nebo plnit jen „na oko“.

Proto mnohem víc než od lustrací a podobných záchranných mechanismů naší vratké politické scény je třeba na půdě skautingu očekávat od zřetelných výsledků služby té které sestry nebo toho kterého bratra. Právě zde v celé své síle platí: Podle ovoce poznáte. Skauting jako výchovný nástroj k celoživotní formaci se nejlépe pročišťuje vlastním životem – pokud má k němu dostatečně dlouhé období. Pokud tomu nevěříme, pak je málo platné kácetovat sestry a bratry, kteří tím nebo oním způsobem selhali či selhávají. Sami totiž bez této základní důvěry v sílu plnohodnotného skautingu nebudeme pro něj schopni učinit o mnoho víc.

(D) Poslední vážný důvod vidím ve skutečnosti, která je velice citlivá, dokonce bolestná. Nicméně nelze ji už obcházet: jde o generační problém. Je zbytečné vypočítávat všechny příčiny toho, proč v našem hnutí (zcela odlišně od situace ve světě) až na malé výjimky se na řízení našeho hnutí nepodílejí mladé sestry a mladí bratři. Jen z části je oprávněné vysvětlení, že tyto mladí lidé o funkci v hnutí nestojí. Je třeba říci i druhou stránku téže mince: nestojí, protože nevěří, že by si v nich mohli počínat tak, jak je jim vlastní ...

Musíme učinit vše pro to, aby se nezapokalovala situace, kdy přes všechno ujišťování, že hlavně mladí dostanou příležitosti, se nakonec jediný bratr Antonín Sum vzdal své funkce a skromně odešel do ústraní. Nepodářili-li se nám na 5. sněmu prorazit generační bariéru, akutně hrozí, že se mladá generace ocitne právě tomu odkazu, který bychom ji rádi zprostředkovali. To od nás bude vyžadovat mnoho trpělivosti, velkorysosti, důvěry ve skauting a – odvahy riskovat.

6. listopadu 91

Jiří Zajíc – Edy

Minule jsme si povídali o výhodách a nevýhodách táboření v týpi. Pokud vás neodradily všechny ty obtížnosti tohoto způsobu táboření a rozhodli jste se přece jen si týpi pořídit, pak musíte řešit první problém – jak týpi získat. O tom si povíme dnes.

Pomineme-li různé nepravděpodobné způsoby nabytí týpi (dědictví, výhra v tombole, věno apod.), zůstávají nám dvě možnosti, o nichž se zmiňuje titulke tohoto článku. Jaké výhody a úskali tyto možnosti skýtají?

Týpi

– UŠÍT ČI KOUPIŤ?

Koupit týpi (nebo nechat si je ušít na zakázku) není příliš složité – výrobci je dnes dost, neboť výroba není pro zkušeného člověka tak složitá, jak se může laikovi zdát. Problémem je ovšem naše solventnost; za práci se, jak známo, platí! Další potíž je v tom, že ne každý výrobce má dobrý stříh a vyrábí solidní stylové stany. Návod ve většině tábornických a skautských příruček (včetně Setonovy Knihy lesní moudrosti) totiž nestačí ke správnému ušití většího týpi. Bez pomoci někoho, kdo táboření v týpi opravdu rozumí, těžko dobře posoudíme, co nám kdo nabízí. Pustit se sami do šití znamená riskovat, že než se vše naučíme, budeme náš první výrobek šit dost dlouho a asi se dopustíme některých chyb, ale kromě finančního efektu jsou tu i další finanční efekty:

V první řadě si musíme uvědomit, že velkou předností skautských táborů proti všem těm „eroháckým“ a pionýrským velkovýkrmnám bylo vždy to, že skauti si svůj tábor zařizovali z těžce nabytých peněz sami a sami jej stavěli, což je vlastně výborný způsob praktické výchovy vztahu k práci, k majetku, ke společnosti. A mohu z vlastních zkušeností potvrdit, že skauti mají úplně jiný vztah ke stanům týpi, na které si sami vydělávali a které si sami šili, než ke stanům koupeným. Týpi na táboře totiž vyžaduje šetrnější a zkušenější zacházení než podsadové stany, takže tento aspekt se plně projevuje. Z toho důvodu jednoznačně doporučuji šít si týpi sami! Dalšími výhodami šití je to, že si můžeme stan ušít přesně ve velikosti, kterou potřebujeme, při šití si „ohmatáme“ různé zákonitosti stříhu, které nám umožní lépe pochopit způsob stavění a zacházení se stanem, a konečně máme jistotu, že stan je vyroben tak pečlivě, jak jsme si na něm dali záležet.

Šít týpi

Jak jsem se již zmínil, nepoužívejte stříh z běžných tábornických příruček! Vysvětlím proč. Seton v Knize lesní moudrosti totiž popisuje stříh na malé třímetrové týpi, které slouží jen jako ozdoba tábora a na stálé táboření je příliš malé. U takového stanu jsou pochopitelně mnohé prvky zjednodušeny. Autoři většiny příruček pochopitelně bez hlubších znalostí tento stříh převzali a zvětšili rozměry, což je velká

ODDÍLOVÁ PRAXE

chyba, neboť u větších stanů se musí projevit zkosení (předozadní nesymetrie) a další souvislosti, navíc například velikost chlopní se s velikostí týpi nezvětšuje lineárně. Dále každý indiánský kmen měl charakteristický stříh týpi, zatímco stříh z většiny příruček je jakýsi bastard.

Sežeňte si tedy dobrý stříh, nejčastěji se u nás používá stříh na dakotské týpi. V příručce „Táboříme v týpi“ najdete stříhy i s podrobnými návody, proto tu nebudu popisovat vlastní šití, ale zmíním se o tom, co potřebujete, abyste se mohli pro šití rozhodnout.

Nejdůležitější je šicí stroj. Týpi lze ušít i na normálním elektrickém stroji, ale ukažte mi maminku, která by svému skautíkovi stroj na tu horu látky půjčila! Proto lépe sehnat starou dobrou šlapanici singrovku. Větší sedlářské stroje jsou výhodné, ale zdaleka nejsou nutné.

Prostor na šití nemusí být kupodivu nijak velký; i v malém pokoji či klubovně lze sešít nastříhané pásy (i za cenu mírného zmatku), potom ovšem potřebujeme velký rovný prostor s pevným podkladem na rozložení látky a nakreslení kružnice stříhu. Nejlepší je tělocvična, dělali jsme tuto práci i na ulici bez provozu, jednou jsme látku dokonce rozkládali na prostranství před památníkem na Žižkově. Po nakreslení kružnice nám na celé šití opět stačí běžná menší místnost.

Problém může být se sháněním látky. Sedlářské plátno lze koupit v Řempu na fakturu, což je výhodnější (středisko může na fakturu nakupovat), pro stanovinu aby si člověk dojel do Lomnice nad Popelkou. Otázka, zda použít sedlářské plátno nebo stanovinu je zásadní a vůbec ne jednoznačná. Stanovina je dražší, ale trvanlivější, má trochu lepší vlastnosti v dešti, což však není příliš důležité, máme-li vnitřní pás – lining. Sedlářské plátno je zase bílé, což je podstatně vhodnější a stylovější než různé odstíny stanoviny. Tmavší stanovina pak není vhodná vůbec.

Máme-li stroj, místnost a látku, stačí už jen dokoupit pár drobností (nitě, provazy...) a pustit se do práce. Hrubé ušití zvládne zkušená dvojice lidí za pár odpolední nebo za víkend, začátečníkům to trvá déle. Pak ale následuje obšívání dírek, nepříjemná práce, kterou se nevyplatí ošidit. K tomu se může sesednout u jednoho týpi celá družina a potom se to taky za odpoledne zvládne.

Kupování týpi

Zjistíte si, kolik stojí materiál a posuďte, jestli rozdíl v ceně týpi a materiálu je úměrný. Zeptejte se, podle jakého stříhu je týpi ušito. Měli byste se dozvědět, že podle „dakotského“ (případně jiného kmene), nebo že je týpi „elipsovité“, „nesymetrické“ či „šité podle Laubina“ (R. Laubin – americký autor nejlepší publikace o týpi, z níž vycházejí všichni další odborníci přes tuto problematiku). Pokud výrobce nabízí týpi „kruhové“, radši se zdovíle omluvte, že nemáte zájem. Dnes totiž znalosti a zkušenosti mnoha táborníků posunuly látku trochu výše, než v minulosti a týpi správného stříhu se stává samozřejmostí, kromě estetických hledisek jsou tu i věci praktické – v elipsovitém týpi se lépe využije prostor, tyče lze stavět „do šroubovice“ a ne je náhodně klást na trojnohu, takže otvor nahoře je menší a do stanu méně zatéká atd. Elipsovité stříhy poznáte na první pohled například podle toho, že chlopně jsou vystříženy z jednoho kusu látky s prvním pásem týpi, tedy na konci chlopní není šev. Kruhové stříhy mívají chlopně našávané.

Najdete-li správného výrobce, jehož stany vám vyhoví co do stříhu, materiálu, velikosti, ceny i provedení (podívejte se, jak jsou šité švy apod.), můžete stan koupit. Nezapomeňte přitom, že podle platných zákonů a předpisů, které se vztahují i na soukromé prodejce, musíte při koupi dostat potvrzení a na vyžádání paragon (vždy si jej vyžádejte), prodejce vás musí seznámit s obsluhou a údržbou (v tomto případě jednoznačně formou písemného návodu) a vždy platí alespoň šestiměsíční záruka, i kdyby vám prodávající tvrdil něco jiného. Vždy kupte jen jeden stan a až po jeho postavení kupte další (to platí, i když se pustíte do šití). Solidní výrobce vám nabídne i možnost přikoupit si vnitřní pás – lining, příjemný v létě a nezbytný při zimním táboření.

Stavbou týpi se zabývat nebudeme, je popsána v dostupné literatuře, ale přišťe dokončeme náš miniseriál pohledem na specifika skautského tábora se stany týpi.

Jiří Macek – Čiksika

ZKUŠENOSTI Z JEDNÉ AKCE

V polovině listopadu začala proudit živá voda ze Skautských pramenů do celé republiky – od Aše až po nejvýchodnější Slovensko. Téměř současně vyšly první dva svazky edice, o které jsme psali v květnovém čísle Skautingu. Řádce skautské družiny má 252 stran a 100 ilustrací. Obsah je zaměřen na samostatnou činnost chlapčích a dívčích družin a určen nejen řádkyním, rádcům a jejich zástupcům, ale i všem skautkám a skautům, kteří mají zájem o svou družinu a chtějí by přispět k její úspěšné činnosti. Najdou tu podrobně zpracovaný celoroční program schůzek v klubovně i vycházek a výletů do přírody. Druhým dílem rozsáhlé skautské encyklopedie, která má vycházet několik let a bude mít na třicet svazků, jsou Skautské hry v přírodě. Výběr ze Scouting Games R. Baden-Powella, Polních her A. B. Svojsíka, celoživotních zkušeností J. Foglara a rozsáhlé sbírky M. Zapletala.

Ve chvíli, kdy budete číst tyto řádky, mají členové Čtenářského kruhu Skautingu (ČKS) v ruce i další svazky Skautských pramenů (SP). Poselství skautské výchovy, průkopnické dílo Václava Břicháčka, věnované smyslu a podstatě skautingu. Právě náčelník v něm klade stejný důraz na vychovu vřát, světloušek, skauček, skautů i roverů jako na sebevychovu vůdkyní, vůdců a všech starších skauček a skautů.

Skautské prameny jsou ojedinělým projektem v české junácké literatuře. Čtější zprístupnit všem zájemcům nejlepší zkušenosti, které našromáždilo naše i světové skautské hnutí za více než osmdesát let svého trvání. Hlavní důraz při sestavování jednotlivých svazků je kladen na současné potřeby družin a oddílů, smeček, rojů a kmenů.

Idea SP vznikla ve chvíli, kdy na tisk skautské literatury nebyly peníze a Junácká edice marně hledala autory nových příruček. Všechny výzvy publikované v bulletinu Junák hlásí, ve Skautingu i Junáku zůstaly bez ohlasu. Na různých místech sice začaly vycházet knížky ze skautskou tematikou, ale byly to téměř vždy jen reedice brožur napsaných před mnoha desetiletími. Doba jejich vzniku je znát na obsahu, formě i jazyku. Ceny prozrazují, že vydavatelům často nejde ani tak o zaplnění prázdných míst ve skautských knihovničkách, jako spíš o rychlý a snadný zisk.

Za této situace se zrodila v severních Čechách myšlenka na vydávání Skautských pramenů. Liberecti skauti i skautky se rozhodli, že navážou na tradici z konce šedesátých let, kdy br. Tom, člen tehdejšího náčelnictva, zahájil po obnově junácké organizace vydávání skautských příruček. Tehdy tam dokonce vycházeli i první ročník Řádce, miničasopis, který se později stal pravidelnou přílohou Skautingu.

Od myšlenky přešla skupinka, k níž se přidali bratři a sestry i z jiných míst, okamžitě k činu. Jeden z jejich členů, mladý učitel, požádal o vydavatelské povolení. Za několik týdnů je dostal, podepsaný samým minis-

trem kultury M. Uhdem. Tak vzniklo nakladatelství Skauting, které si stanovilo jasný cíl: vydávat knížky, které pomohou zvýšit úroveň skautského hnutí – a vydávat je za dostupnou cenu.

Začala intenzivní práce na přípravě prvních svazků SP. Nebylo však jasné, zda vůbec vyjdou. Chyběly peníze. Kdo chce zadat výrobu knížky o dvou stech stranách v nákladu 10 000 kusů, musí mít připraveno čtvrt miliónu korun. Faktury jsou splatné hned po dodání celého nákladu. Nikdo ze sester a bratrů, seskupených kolem nového nakladatelství, neměl tolik prostředků. Takovou částku nemohli dát ani všichni dohromady. Vypůjčit si v bance? To by znamenalo velké zadlužení a vysoké riziko. Co když se SP nesetkají s potřebným ohlasem a knížky se budou špatně prodávat?

Kohosi napadlo, aby bylo založeno skautské vydavatelské družstvo, jako kdysi bývala na příklad Družstevní práce. Realizace narazila na složité předpisy, znamenalo by to velké právní a správní komplikace. Místo družstva s členskými podíly byl proto ustaven Čtenářský kruh Skautingu. Ve všech skautských časopisech pak vyšlo oznámení o SP a ČKS. První ohlasy byly rozporné. Mnozí varovali: Životní úroveň se prudce snížila, lidé mají hluboko do kapsy, dvakrát obrátí každou korunu, než ji vydají. Převratná doba se hemží podvodníky, nezkusíte důvěru. Kdo bude ochoten dát předem sto korun za knížky, které nevidí a jejichž kvalita může být nízká? Jak můžete slíbnout, že dodáte první svazky do konce roku, když výroba knih už po deseti letech trvá nejméně třicet měsíců? Jste dobrodruzi, zkrachujete, přijedete o všechny úspory! Snad získáte od některých slovní podporu, ale když půjde o to, aby dali stokrátovný vklad, mnozí bratři i sestry couvnou.

Zpočátku se zdálo, že skeptici měli pravdu. Přes opakované výzvy se do tábora 91 přihlásila a stokratornu poslala jen malá část potřebného počtu – pouhých osm set skautů a skauček. Kdyby měly SP vycházet v tak malém nákladu, stála by jedna knížka 150 korun.

Pak přišla na pomoc ústřední rada a ministerstvo školství. ÚR slibila, že z dotace přispěje takovou částkou, aby mohl být náklad zvýšen na přijatelnou úroveň. V červnu se začal sázet Řádce skautské družiny. O měsíc později šly do tisku Skautské hry v přírodě, po nich Poselství skautské výchovy. Skautské prameny začaly nabývat reálnou podobu.

A v potáborovém období se začal rozrůstat ČKS. Snad k tomu přispělo volání o pomoc v zářijovém čísle věstníku Junák hlásí a další články ve Skautingu.

Do konce října stoupl počet členů na 3000. To už je aspoň minimální základ, na kterém se dá stavět.

Ohlasy na projekt SKAUTSKÉ PRAMENY

Z některých malých obcí, docela neznámých, přišla hromadná přihláška deseti i více skautů a skauček. Po stokratorně poslaly na tisk SP celé oddílové rady – například rádcové a rádkyně 1. oddílu z Lubiny u Koprivnice. Zato se v adresáři ČKS neobjevila některá velká města, jako kdyby tam nebyli skauti. Nezájem? Nedůvěra? Překvapila i malá osobní podpora členů ústředních orgánů Českého Junáka. Do konce října se přihlásilo do ČKS jen asi 20 % činovníků z ÚR a chlapčického i dívčího náčelnictva. Zato měly SP překvapivou odezvu na Slovensku. Přihlášky a peníze přicházely z velkých i malých měst, od Bratislavy po Košice. Kdybychom porovnali počet skautů a skau-

tek v českých zemích s počtem členů hnutí na Slovensku, zjistili bychom, že v ČKS je dnes vyšší procentuální podíl Slováků než Čechů a Moravanů! To jistě něco vypovídá o tom, kdo si víc váží knih a je ochoten číst i texty psané v jazyku sice blízce příbuzném, ale přesto odlišném od mateřštiny. V tomto ohledu jsou nám sestry a bratři ze Slovenska příkladem!

Při formování ČKS podalo mnoho neznámých skauček a skautů důkaz obětavosti a pochopení. I zde nám mohou být Slováci příkladem. Za člena ČKS se přihlásil a stokratornu poslal Zoltán Stadtrucker, sedmašedesátiletý skaut, který žije ve zvolenském domově důchodců. Od br. ing. J. Merty z Bratislavy přišly jako zvláštní dar peníze, které dostal od rakouských bratrů. Vzácné porozumění projevil i jinde. Středisko Jana Bosca z Olomouce nejen objednálo třicet výtisků od každého svazku, ale navíc pokoukalo i 500 Kčs s poznámkou: „Tyto peníze posíláme jako příspěvek na tisk, ne jako obědnávků.“ Skupina, která připravuje SP do tisku, na to odpovídá: „Milí bratři, drahé sestry, děkujeme za váš velkorysý dar. Vážíme si jej, a přesto jej od vás nemůžeme přijmout. Za těch pět set korun budete dostávat po pěti výtiscích SP v druhém cyklu.“ O vydavatelském projektu se dověděli bratři v Holandsku, kteří se starají o naši skautskou organizaci jako patroni. Nabídl, že zaplatí výtisknutí prvního svazku SP. Bylo to právě v den, kdy jim mohl být ukázán Řádce skautské družiny ještě vonící tiskářskou černí. I jim bylo řečeno: „Jsme dojati vašimi obětavostmi. Ale my věříme, že dokážeme Skautské prameny vydávat vlastní silou. Budou vycházet tak dlouho, dokud je nepřestanou podporovat naši skauti.“

I když bylo ve všech výzvách zdůrazněno, že SP jsou pro starší skautky a skauty, přihlásilo se za členy ČKS i několik světloušek a vřát. Snad nejmladší z nich je Klára Korandová z Ústí nad Labem – teprve devítiletá. Co na to řeknou ti bratři a sestry, kteří projekt SP nepodporují, ačkoli zastávají ve skautském hnutí vysoké postavení?

Jak dál?

Skautské prameny začaly oživovat svou vláhou půdu, která byla po deseti letech vyprahlá a neplodná. V současné době jsou v tisku nebo se do tisku připravují: výběr z celoživotního díla R. Baden-Powella, Světový skautský zpěvník, Skautské táboření, Velká skautská praxe v obrazech, Skautský oddíl, Skautské vycházky, výlety, výpravy a expedice, Skautská cesta životem (další dílo br. náčelníka), Zajímavé akce družiny, Zajímavé akce oddílu, Rovering a další základní příručky. Co vyjde dřív a co později, nelze s jistotou říci, pracujeme vždy na několika svazcích současně. Všechny tyto knihy dohromady vytvoří základní skautskou knihovnu, která by neměla chybět v žádném oddíle, žádné vůdkyni, žádnému vůdci, jejich zástupcům a starším skautům.

Kdyby každé středisko odebralo aspoň deset výtisků, byla by budoucnost Skautských pramenů zajištěna.

Čtenářský kruh Skautingu je stále otevřen i novými zájemci. Kdo se přihlásí a pošle stokratornu včas, může dostat ještě všechny svazky, které dosud vyšly. Jejich zásoba je však omezená limitem 5000 výtisků. Kromě prvního svazku, Řádce, který bude k dostání i v některých prodejnách, všechny ostatní jsou zatím jen pro členy ČKS.

Zájemci o členství mohou napsat na adresu: Skauting, Kosmonautů 359, 460 05 Liberec. Když vloží do dopisu přeloženou oznámkovanou obálku se svou adresou, dostanou obratem přesné informace, jak postupovat.

Miloš Zapletal, Zet
redaktor Skautských pramenů

Jaký byl třetí ročník Svojsíkova závodu?

Tak to tedy všechno nakonec dobře dopadlo. Po období jisté euforie na začátku tohoto roku došlo v polovině roku k určitému vystřízlivění, a dokonce i obávám o osud ústředního kola Svojsíkova závodu. Štáb Svojsíkova závodu musel operativně řešit řadu problémů, v mnohem musel i slevit z původních představ, ale nakonec přece jen ústřední kolo proběhlo velmi úspěšně dne 28. září 1991 v prostoru Tichého údolí a skautské rezervace v Roztokách u Prahy.

Vše ale začalo okresními koly, která se konala v květnu a začátkem června roku 1991 v 51 okresech a obvodech České republiky. Když ale uvažíme, že těchto územních celků je u nás celkem 85, objevuje se zlověstné číslo 34 okresů a obvodů, jejichž ORJ závody neuspřádaly. I tato skutečnost se musí nutně stát argumentem v probíhající předmetové diskusi, protože zanedbávání výchovných povinností, mezi které Svojsíkův závod bezesporu patří, není na úrovni činovníků okresů nebo oblastí omluvitelné. Měli jsme původně v úmyslu uvést na tomto místě seznam těchto okresů, ale nakonec jsme se rozhodli ponechat „spravedlnost“ v rukou příslušných okresních sněmů, které mohou objektivně vše posoudit. Dostí velké potíže nastaly s pořádáním druhých, tzv. „krajových“ kol. Těžko se hledali pořadatelé a navíc vše zkomplikovaly regionální zájmy při utváření nových oblastí. Tak se stalo, že proběhlo např. i oblastní kolo oblasti, která vlastně neexistuje. Je ale nutné na tomto místě vysloveně ocenit snahu sester a bratrů z jižních a severních Čech i severní Moravy a Slezska, kteří pochopili důležitost řádného průběhu závodů pro děti z postupujících oddílů a v řádném červnovém termínu uspořádali „krajová“ kola. Mimo tento termín, doslova na poslední chvíli pak následovaly západní, střední i východní Čechy a Praha. Zcela zklamala jižní Morava, kde je možno mít vážné připomínky i k průběhu oblastních kol. Celkem se uskutečnilo 6 řádných „krajových“ a 7 oblastních kol.

Do ústředního kola postoupilo řádně celkem 20 hlinek skautek a 20 hlinek skautů. Na základě doporučení divičího kmene byli pak navíc k závodu pozváni další 3 hlinky skautek, takže k závodu nastoupilo celkem 43 hlinek.

Za krásného počasí a ve velmi příjemné atmosféře pak proběhl vlastní závod. Jeho výsledky udává výsledková listina, která též konstatuje, že závod proběhl podle pravidel a nebyly podány žádné protesty.

Chceme-li se pokusit o celkové hodnocení letošního ročníku Svojsíkova závodu, musíme od sebe oddělit problematiku existujících specifických problémů jednotlivých závodů v jednotlivých kolech a problematiku pravidel celého závodu. Ukazuje se například, že kvalita mapy může natolik ztížit orientaci hlinek na trati, že dochází k podstatnému vzrůstu vlivu této disciplíny na celkové výsledky závodu, což se přihodilo třeba právě v kole ústředním. Stejně však lze ovlivnit vliv jiné disciplíny, např. znalosti dřevin výběrem obecně méně známých dřevin. O porovnání vlivů specifických podmínek dvou závodů, severočeského krajového kola v Liberci a kola ústředního v Roztokách u Prahy se pokusí následující tabulka.

Hodnoty průměrného celkového rozdílu v závodech udávají v podstatě průměry rozdílu výsledného času jednotlivých hlinek v závodech a čistého času nejrychlejších hlinek na trati. Jsou proto také součtem průměrných trestných minut, přidělených v jednotlivých disciplínách a průměrného rozdílu času na trati. Tabulka udává všechny tyto hodnoty pro oba zmíněné závody a lze z ní vyčíst rozdíly v náročnosti jednotlivých disciplín. Když si uvědomíme, že v hodnotách rozdílu času na trati se kromě samotné rychlosti, či spíše vytrvalosti běhu hlinky skrývá též rychlost stavby stanů, vaření a překonávání lanové lávky jako oficiálních disciplín a dále orientace v terénu, dosažené skautské zdatnosti hlinek a zejména jejího ráce jako disciplín nepřímo v závodech obsažených, pak lze pokládat tyto hodnoty též za formální součet hodnocení minimálně sedmi dalších disciplín formou trestných minut.

Z takto chápaného rozboru obou sledovaných závodů vyplývá, že charakter trati závodu v Liberci odpovídal svou náročností prakticky rovnoměrnému průmětu do jednotlivých disciplín, zatímco při závodech v Roztokách

došlo k poměrně značným deformacím poměru vlivu jednotlivých disciplín na celkové hodnocení. Ukazuje se, že je nutno věnovat maximální možnou pozornost volbě vhodného charakteru terénu a zejména délky trati, která by neměla přesáhnout 3 km. Rovněž je třeba používat co nejpresnější mapu s dokonale zakreslenou skutečnou situací. V opačném případě dochází k pronikavému zvýšení vlivu komplexu disciplín, promítajících se přímo do rychlosti zdolávání trati, což se negativně projevilo právě při závodech v Roztokách.

Ve snaze získat co nejvíce poznatků, které by vedly ke zlepšení závodu, byly dále zpracovány všechny dosle připomínky k závodu, protokoly z okresních i krajových a oblastních kol a vyžádané posudky rozhodčích. Kromě výše popisovaných problémů vlivu trati a mapového podkladu se týkaly zejména problematiky pořadovosti při vystupování hlinek, náročnosti jednotlivých disciplín, vhodnosti disciplín vaření z hlediska ekologie ap. Pouze dva posudky vystupovaly proti dosavadní koncepci závodu, kombinující principy orientačního běhu

Porovnání vlivů podmínek krajského kola a ústředního kola

disciplína	závod v Liberci			závod v Roztokách		
	skautky	skauti	celkem	skautky	skauti	celkem
nástup a hlášení	0,1	0,4	0,3	0,3	0,6	0,4
znalost květin	1,7	1,8	1,8	1,9	3,4	2,6
topoznáčky	2,0	2,4	2,2	1,3	2,9	2,0
azimut	0,0	0,9	0,4	0,8	0,8	0,8
signalizace	0,1	1,1	0,4	0,4	0,3	0,3
uzlování	2,1	1,9	2,0	0,4	0,3	0,3
znalost dřevin	0,7	1,7	1,2	3,6	4,5	4,0
první pomoc	2,3	2,4	2,4	1,6	2,4	1,9
odhad a kímovka	2,1	1,6	1,9	0,4	1,4	1,9
přidaná soutěž	0,9	0,6	0,7	0,9	3,6	2,2
průměrné celkové trestné minuty	12,9	14,9	13,9	11,5	20,0	15,4
průměrný rozdílný časů na trati	14,4	6,1	10,3	33,6	32,0	32,9
průměrný celkový rozdílný v závodech	27,3	21,0	24,2	45,1	52,0	48,3

Výsledky závodu skautů:

p. č.	st. č.	oddíl (číslo, místo)	čistý čas	trestné body													celk. čas
				N	R	T	A	M	U	D	L	P	S	O	X		
1	12	3. Mistek	79.09	–	2	2	–	–	4	–	–	–	–	6	94.09		
2	18	11. Kroměň	85.04	–	3	3	–	0 ⁵	–	5	–	3	–	0 ⁵	100.04		
3	21	2. Slatiňany	86.41	–	3	2	1	–	1	3	–	2	–	2 ⁵	103.11		
4	23	11. Karlovy Vary	83.06	0 ⁵	4	1	–	–	6	–	4	–	1	8	108.36		
5	24	2. Brno	93.45	1	3	2	1	–	–	5	–	3	–	1	110.45		
6	10	26. Luberec	97.29	2	3	3	1	–	–	3	–	–	–	1 ⁵	111.59		
7	14	11. Moravská Ostrava	97.17	1	3	3	–	–	–	5	–	1	–	7	118.17		
8	4	1. Pečky	99.59	1	2	3	–	–	–	2	–	3	–	6 ⁵	118.29		
9	32	8. vodní Ml. Bolešlav	100.04	–	4	4	2	0 ⁵	–	5	–	–	–	4	120.34		
10	15	1. vodní Písek	101.05	–	3	3	2	0 ⁵	–	6	–	5	–	2	8	130.35	
11	28	2. Děčín	121.36	–	3	1	–	–	–	4	–	1	–	–	1	131.36	
12	20	1. Pozlovice	110.58	0 ⁵	5	5	1	1	–	6	–	–	–	–	2	132.28	
13	26	3. Náchod	117.25	1	3	3	1	–	–	4	–	2	–	2	0 ⁵	133.55	
14	22	1. Šenov	116.38	0 ⁵	5	2	–	0 ⁵	–	5	–	2	–	2	3	136.38	
15	36	1. Blatná	115.31	1 ⁵	4	4	3	2	–	5	–	2	–	1	2	140.01	
16	35	1. Ostrov nad Ohří	128.30	–	3	2	1	–	–	2	–	–	–	3	3	142.30	
17	3	33. vodní Praha	121.51	0 ⁵	2	3	–	1	5	–	6	–	2	8 ⁵	150.51		
18	2	1. Dobřichovice	139.18	0 ⁵	3	3	2	–	2	3	–	6	–	2	4 ⁵	165.18	
19	31	1. Louňy	152.49	0 ⁵	4	3	–	–	–	6	–	2	–	1	1	170.19	
20	8	17. Ostrava Záběh	178.03	0 ⁵	5	5	1	0 ⁵	–	6	–	5	–	2	2	205.03	

Výsledky závodu skautek:

p. č.	st. č.	oddíl (číslo, místo)	čistý čas	trestné body													celk. čas
				N	R	T	A	M	U	D	L	P	S	K	X		
1	29	28. Liberec	92.13	—	2	—	—	—	0 ⁵	—	3	—	1	—	—	—	98.43
2	43	1. Mnichovo Hradiště	99.27	0 ⁵	1	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	1	105.57
3	40	3. Mistek	100.53	—	2	2	—	—	—	1	—	4	—	2	—	0 ⁵	109.23
4	9	8. České Budějovice	99.44	0 ⁵	3	1	1	—	—	4	—	1	—	—	—	0 ⁵	110.44
5	42	15. Liberec	108.52	0 ⁵	1	—	—	—	—	5	—	2	—	—	—	0 ⁵	117.52
6	19	4. Slušovice	110.13	0 ⁵	2	2	—	—	—	5	—	4	—	—	—	2	125.43
7	30	97. Praha	112.19	—	2	4	—	—	—	1	3	—	2	—	—	1	126.19
8	33	1. Lysá nad Labem	120.16	—	2	3	—	—	—	3	—	3	—	—	—	0 ⁵	131.46
9	17	2. Ratboř	118.07	0 ⁵	1	—	3	—	—	4	—	2	—	—	—	5	133.37
10	37	1. Protivín	121.21	—	3	1	2	—	—	4	—	3	—	—	—	0 ⁵	134.51
11	25	4. Skuteč	128.40	0 ⁵	1	1	—	—	0 ⁵	3	—	2	—	—	—	—	136.40
12	11	305. Praha	134.25	—	—	—	3	—	—	2	—	—	—	—	0 ⁵	2	141.55
13	5	1. Čakovice	129.24	—	2	1	—	—	—	1	5	—	4	—	—	—	142.24
14	13	2. Letohrad	132.58	—	3	—	3	0 ⁵	—	6	—	—	—	—	—	—	145.28
15	41	53. Píseň	142.16	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	0 ⁵	146.46
16	27	4. Brno	138.03	1	3	1	—	—	0 ⁵	1	1	—	2	—	1	—	148.33
17	7	1. Ivančice	138.44	—	2	—	—	—	0 ⁵	2	3	—	1	—	—	2	149.14
18	38	1. Huť	138.44	—	2	3	—	—	0 ⁵	4	—	—	—	—	—	2 ⁵	151.14
19	1	1. Rožnov p. R.	134.57	—	3	3	1	0 ⁵	1	3	—	2	—	—	—	0 ⁵	151.27
20	34	4. Ostrava Poruba	135.53	0 ⁵	3	3	6	0 ⁵	—	5	—	2	—	—	—	0 ⁵	156.23
21	6	1. Domažlice	139.53	—	3	1	—	—	1 ⁵	1	5	—	3	—	—	1	156.23
22	39	1. Louňy	154.17	0 ⁵	1	1	—	—	—	1	2	—	—	—	—	0 ⁵	160.47
23	16	3. Ostrava Záběh	164.03	1	1	2	—	—	1 ⁵	1	5	—	—	—	—	2 ⁵	178.03

Poznámka: U čísel trestných bodů, označených ⁵ se přičítá navíc 30 sekund (půl trestné minuty). Písmeny jsou označeny způsob kontrol: N – nástup a hlášení, R – květiny, T – topoznáčky, A – azimut, M – signalizace, U – úzie, D – dřeviny, L – lanová lávka, P – první pomoc, S – stan, O – odhady, K – kímovka, X – přidaná soutěž, tj. šiti knoflíků.

s plněním úkolů na kontrolách. Objevily se, jako obvykle v podobných případech, i názory protichůdné, takže závod byl hodnocen jako mimořádně náročný i jako směšně lehký, bylo požadováno zvrácení, stejné jako potlačení jeho sportovního charakteru, zpřísnění a zároveň i uvolnění prvků pořádkového vystupování atd. Pokud si-li se shmouty tyto někdy značně subjektivní názory i některé poznatky objektivnější povahy, docházíme k následujícím závěrům:

1. Pro zajištění rovnovážného vlivu všech disciplín na konečné hodnocení hřídek v závodě je třeba omezit délku trati na maximálně 3 km. Současně je nutné věnovat maximální pozornost výběru mapy pro závod. Osvědčily se kopie základní mapy měřítka 1:10 000 s případně dokreslenou situací.
2. Pro zlepšení orientace rozhodčích i chování hřídek na kontrolách zavést povinnost jednoduchého hlášení hřídky při příchodu i odchodu z kontroly.
3. V souladu s novým pohledem na rozdělování ohnů v případě zrušení kontroly vaření a případně ji nahradit jinou, dosud opomíjenou technickou disciplínou, např. spojováním dřev technikou úvazů.
4. Doplnit pravidla diskvalifikací v případě, že hřídky neprojdou kontrolou.
5. Pravidly stanovit jasný postupový klíč, předepisující územní rozsah jednotlivých kol a počet postupujících hřídek. Nepřipouštět do ústředního kola hřídky, které prošly pouze jedním kolem.
6. Dbát o pokud možno jednotný stupeň obtížnosti u všech kontrol na trati, nepřipouštět např. určování obecně málo známé květiny ap.
7. Maximálně omezit možnost vzniku čekacích dob na trati.

Nebylo ale cílem tohoto článku, aby budil dojem značné problémovosti a nezdaru Svojsíkova závodu 1991. Mimo tento kritický pohled, potřebný pro stanovení konkrétních opatření pro jeho zlepšení, by bylo možno napsat stejně objemný článek o obtížnosti činovníků při organizaci jednotlivých kol, o nadšení členů hřídek a o jejich pevné vůli obstát v závodě co nejlépe, o šťastných pocitech vítězů i osobních tragédiích některých poražených. Takže mi nezbyvá nic jiného, než alespoň ze srdce všem zúčastněným poděkovat.

Svojsíkův závod 1991 skončil. Byl to třetí ročník závodu, pořádaného zatím ve vnuceném 22-letém intervalu. Příští, čtvrtý ročník by se měl však opravdu pořádat už za dva roky, tj. v roce 1993. K jeho zdárnému průběhu je třeba zabudovat všechny získané poznatky z letošního závodu do jeho pravidel a začít s přípravou závodu již na podzim roku 1992.

Karel Švehla – Charlie

K závodu světlušek 1991

Po dvaceti letech byl v letošním roce vyhlášen závod světlušek. Až do okresu se ho většinou zúčastnila i vlčata, ale ústřední kolo bylo již záležitostí pouhých děvčat. Přes původní nadšení a zájem závod uspořádat mu bylo věnováno málo pozornosti ve všech stupních organizace. Do ústředního kola se přihlásilo pouze 13 hřídek.

Zajištěním ústředního kola byla pověřena obvodní rada Prahy 3. Závod se konal 21. 10. 1991 v Tichém údolí v Rostkách u Prahy. Hřídky byly před startem přesně instruovány, doprovázejícím sestřám byl předán plánek trasy závodu a stanoven jejich doprovod ve vzdálenosti asi 10 m za hřídkou s tím, že hřídky nesmějí řídit, mluvit s ní a v žádném případě ji radit.

Závod probíhal ve velmi pěkné atmosféře, děti ho braly jako hru a naprosto je nevzrušovalo umístění, projevila se u nich snaha o co nejlepší výkony, aby i sobě dokázaly, co všechno již umějí.

Obtížnou se projevila disciplína „stavba stanu“ a „šifra“ – byla to jednoduchá mřížka, kterou světlušky s výjimkou čtyř hřídek luštily velmi dlouho nebo se jim to

nepodařilo vůbec. Ostatní disciplíny dětem potíže nečinily.

Stužky sestry náčelní získaly 1. – 10. roj Bílá Hora, Praha 6, 2. – 1. roj Višňová, Příbram, 3. – 21. roj Petřiny, Praha 6. K připomínkám, že závod byl příliš těžký (naproti tomu se ovšem ozvaly hlasy, že závod byl velmi slabý), musím poznamenat, že výkony dětí byly celkem vyrovnané, i když bylo použito propozic z let 1969 – 70, vyplývajících ze znalosti první a částečně i druhé hvězdy stupňů zdatnosti světlušek. **Soutěžilo se v těchto disciplínách:**

1. Start (nástup, kroj, hlášení výstroj),
2. Znalost rostlin (příroda),
3. Hod na cíl,
4. Překážkový běh,
5. První pomoc,
6. Setonova hra,
7. Dopravní značky,
8. Zpěv,
10. Stavba stanu,
11. Vaření,
12. Chování.

Bylo by dobře, kdyby vedle kritiky zejména ti, kteří s našimi malými přímo pracují, poslali co nejdříve připomínky a náměty k náplni jednotlivých disciplín, aby mohly být zpracovány do nového podměnek.

Karla Lebedová
Kresba – rak –

Výsledková listina závodu světlušek, Rostky u Prahy, 1991

poř.	st. č.	smečka / roj (číslo, místo)	čistý čas	body na stanovištích													celk. body
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	5	10. Bílá Hora – P – 6	105	43	36	13	29	19	17	11	55	23	55	39	5		356
2	11	1. Višňová – Příbram	119	42	32	13	25	23	15	6	10	22	52	35	5		297,5
3	9	21. Petřiny – P – 6	133	52	32	8	29	21	16	17	35	23	37	33	5		291
4	7	1. Chrást – Chudim	132	33	35	15	29	18	17	13	35	23	25	36	5		288
5	6	1. Kyje – P – 9	129	65	31	15	17	23	13	5	12	16	36	35	5		283,5
6	4	3. Místek – Fr. Míst	117	47	31	11	27	19	16	12	13	20	36	36	5		283
7	2	2. Pavlovna – Val. Mez.	128	56	23	12	22	19	15	10	10	21	37	32	5		268,5
8	3	1. Liberec – Liberec	139	62	23	8	12	12	16	5	10	16	40	23	5		263
9	12	2. Tisnov – Brno	124	22	28	11	18	17	17	10	10	18	51	33	5		248
10	8	1. Vev. Bytška – Brno	135	39	32	10	17	15	15	11	10	19	25	31	5		234
11	1	64. Brno	126	11	24	15	26	17	17	14	55	21	25	39	5		226
12	14	mimo pořadí (nahř.)	128	57	28	8	19	16	12	7	10	17	51	23	5		264,5
13	15M	mimo pořadí (nahř.)	132	62	28	7	15	19	13	5	10	19	36	30	5		258,5

Svojsíkův závod 1991 – Azimut

V časopise Skauting z roku 1970 v dubnovém čísle můžeme číst tuto předpověď: „Chodit podle azimutu by se měl naučit každý skaut. Hodi se to nejen při výletech a velkých hrách, ale i při orientačních závodech, mladém sportu, který se u nás ujal v posledních letech a z něhož se brzy stane skutečný skautský sport.“ Pravdivost těchto slov potvrzuje zařazení pochodu podle azimutu do základních disciplín obnoveného Svojsíkova závodu.

Protože jsem jako rozhodčí ústředního kola měl možnost pozorovat úroveň soutěžících, chtěl bych se s vámi o tyto zkušenosti podělit. Všichni uměli zacházet s busolou a splnili daný úkol s maximální ztrátou – 3 b. Čtvrtina hřídek došla k cíli s přesností 1 m. Větší rozdíly bylo možno pozorovat v šikovnosti a hlavně v rychlosti, s jakou hřídky plnily daný úkol. Čas plnění kolisal od 4 do 10 min, což znamenalo, že ti pomalí, kromě ztráty svých cenných vteřin, zapříčinili dlouhou čekací dobu ostatních, což narušilo plynulý průběh závodu.

K plnění úkolu při disciplíně „azimut“ je potřeba používat nejen busoly a rychlých nohou, ale i důvtip. V Rostkách byla trasa vedena po louce, na jejímž obzoru se po zaměření směru nenašel žádný záhybný bod. Nejlépe si počínaly ty hřídky, které si do daného směru vyslaly závodníka, toho busolou srovnaly do přesného směru a ostatní už bylo jen záležitostí vytýčení přímky; ta je, jak víme, dána dvěma body. Přes tuto jednoduchost takto postupovala jen asi čtvrtina zúčastněných.

Chyby, které bylo možno pozorovat: Hřídky vyslaly jednoho člena i s busolou, takže plnil úkol jen jeden, a to ještě v nejednom případě s nejtěžším rancem na zádech. Nebo více členů hřídky vyběhlo a vysílající nevěděli, kterého z nich mají zařadit do správného směru, a ti vepředu nepoznali, kdo z nich je zařazovaný. Dále ti, kteří zaváděli do správného směru, ukazovali zcela zřetelně, rozhodně ne prostým upažením, ale většinou spíše zmateným máváním. Našli se takoví, kteří blížili se do cíle, hledali očima značku, kam mají dojít. Ta pochopitelně neexistovala.

Znovu připomínám, že při této disciplíně je třeba mít nejen dobré oči, rychlé nohy, přezkoušenou busolu, ale i volit správnou taktiku. Nacvičujte ji proto nejen na rovné louce, ale i ve zvláštěm a zbrzděném terénu. V řídkém i hustém lese. Jiný postup volím, závodím-li jako jednotlivce, jiný, závodím-li jako dvojice či vícečlenná hřídky. Rozdílnou taktiku použijí, mám-li k dispozici více busol.

V tomto všem mám radit nechci a nebudu, protože máte hlavu, a na co přijde člověk sám, to si lépe pamatuje. Je možné, že v příštím kole Svojsíkova závodu bude trať azimutu lomená s více vrcholky, takže trénujte i správný odhad uběhnuté vzdálenosti, nejlépe krokováním. Závěrem blahopřeji každému, kdo si orientační sport oblíbí, už jen proto, že závodí-štěm je naše krásná příroda.

Alim

SKAUTING A EKOLOGIE

Na evropském semináři skautů „Environment – when boundaries no longer exist“, který uspořádaly WOSM a WAGGGS ve spolupráci s Radou Evropy letos na jaře ve Štrasburku, patřila k nejzajímavějším příspěvkům přednáška Barbary E. Ziervogel o výsledcích průzkumů skautských akcí zaměřených na ochranu prostředí, který podnikla v roce 1990 ve dvaceti zemích Evropy, Asie, Afriky a Jižní Ameriky a jehož výsledky shrnula do zprávy „Strengthening scouting's role through education and action on nature and environment“. Pokusím se formulovat její nejdůležitější poznatky.

Jedna z hlavních zásad skautingu, povinnost k druhým, nás přímo pobízí dělat všechno pro to, abychom zajistili důstojný život i příštím generacím, aby rozvoj společnosti zanedlouho nezmařilo vyčerpání přírodních zdrojů, musíme respektovat a chránit přírodu. K tomuto cíli by měla směřovat skautská výchova. Měli bychom však dbát na to, aby činnost skautských oddílů byla účelná; využívejme skautské metody „learning by doing“.

Cílem skautingu je „přispívat k rozvoji mladých lidí tak, aby mohli dosáhnout plně tělesné, intelektuální, sociální a duchovní síly jako jedinci, odpovědní občané, členové místních, národních i mezinárodních společenství“. Už Baden-Powell si uvědomoval, jak jedinečně působí bezprostřední kontakt s přírodou na všestranný rozvoj osobnosti. Barbara se v úvodu zprávy zamyslela nad tím, jak roste význam pobytu v přírodě v dnešní době, kdy děti tráví nepřiměřeně dlouhou dobu ve školách a v televizních obrazovkách. Pobyt v přírodě posiluje rozvoj intelektu, neboť rostliny, a zvláště živočišné podněty zvědavost dětí, učí je všimati si, pozorovat, klást otázky a později se pustit do opravdového zkoumání. Člověk je v prostředí divoké přírody nucen užívat všech svých smyslů, přizpůsobovat se pružně nepředvídatelným okolnostem, rozvíjí své tvůrčí schopnosti a iniciativu. Táboření a výpravy do přírody vytvářejí nenapodobitelné sociální prostředí, v němž členové družiny či oddílu cítí závislost jednoho na druhém, učí se vzájemně si pomáhat, poznávají opravdové bratrství. Prostý život na tábořích pomáhá pochopit vzájemné vztahy mezi jedincem, společenstvím a prostředím a vytváří kritický pohled na spotřební návyky. Pozorování úžasného bohatství a rozmanitosti přírody, tajuplných přírodních dějů, životních cyklů, pozoruhodného přizpůsobování a vzájemných vztahů, konfrontace s vesmírem za hvězdných nocí, to všechno probouzí úctu k životu, k stvořenému světu. Baden-Powell napsal v knize *Rovering to Success*: „Pro ty, kdo mají oči k vidění a uši k slyšení, je les současně laboratorní, klubem i chrámem... Poznávání přírody je krokem k uvědomování si Boha. Pokory a úcty... lze dosáhnout v kontaktu s přírodou: na moři, v lese, na horách.“ Umění využívat přírody jako výchovného prostředku tedy přispívá k výchově mladých lidí, kteří jsou si nejen vědomi ekologických problémů, ale kteří jsou také připraveni na ně aktivním a tvůrčím způsobem reagovat.

Barbara rozdělila ekologické projekty, s nimiž se setkala, do čtyř skupin podle toho, jaký je jejich praktický přínos, ale i výchovná hodnota (nové vědomosti a návyky, pochopení vlastní odpovědnosti). Myslím, že zvlášť u nás je potřeba zdůraznit myšlenku, že předpokladem úspěchu je obnovení důvěry ve schopnosti člověka i ve vitalitu přírody.

Barbara varuje před formálními akcemi, které obvykle bývají odezvou na různé výzvy a příkazy shora. Plané řečnění, vyvyšování plakátů „příroda nade vše“ v nehezkém prostředí bez kousku zelené, různé „zelené“ deklarace bez skutečného zaujetí mohou přinést víc škody než užítu.

Skauti by se rovněž neměli snažit bezhlavě dohnat a předejít různé zelené iniciativy. Cena skautingu je v jeho všestrannosti a nezaostalosti. Přejímání příliš radikálních a dogmatických přístupů nebo předkládání přehnaně přísných ekologických standardů pro celé hnutí poskytuje ve svém důsledku spíše alibi odpůrcům ekologických programů, kteří tvrdí, že podobné fanatické přístupy jsou překážkou skutečného skautingu.

Mezi mládeží na celém světě je zájem o ochranu přírody obrovský. Počet členů různých spolků ochrany přírody i nových ekologických iniciativ neustále narůstá. Přesto činnost v nich nežádá přináší rozčarování právě pro jejich jednostranné a dogmatické přístupy, anebo pro přílišnou odbornost a specializaci. Také různé výchovné projekty, připravované s obrovským nadšením, někdy troskotají v důsledku nedostatečné pedagogické kvalifikace a praxe a neustálé výměny jejich frekventantů nemožnosti udržovat a rozvíjet nabyté znalosti. Postavení skautů vůči ekologickým organizacím se od jedné země k druhé liší. Barbara si všimla, že obzvlášť v Evropě se někdy skauti nechávají zatlačit do defenzivy a s provinilým pocitem, že svou činností zasahují do přírody, se snaží vyhovět různým přísným příkazům, aniž by si uvědomovali, že hlavním přínosem jejich hnutí je rozvíjení pozitivních přístupů, odpovědnosti a lásky k přírodě. Zatímco v některých anglosaských zemích a v Japonsku se skauting potýká s představou veřejnosti, že jde o téměř antiekologické hnutí, ve Švédsku se díky svým otevřeným přístupům stává forem hlavních ochranných organizací a iniciativ a v Portugalsku představuje vlastně jediné ekologické hnutí mládeže. V rozvojových zemích, kde dnes skauting zaznamenává největší vzestup, je často avantgardou v úsilí o záchranu životního prostředí a příklady akci asijských, afrických nebo jihoamerických

skautů vzbuzují skutečný obdiv a úctu, neboť jsou náročnou a upřímnou službou ve prospěch udržitelného rozvoje společnosti.

Jako příklady přínosných ekologických projektů uvedla Barbara výchovné programy, které připravují roveři, oldskauti i bývalí skauti v řadě evropských zemí. V Austrálii a v poslední době i v zemích rozvojových. Jejich cílem je rozvíjet ekologické vědomí skautů i neskautek, často školních dětí, v různých přírodních učebnách, v důvěrně známém prostředí vlastních tábořišť. Skauti také organizují kurzy, jejichž cílem je naopak pomoci odborníkům např. v lesnictví, vodním hospodářství či pedologii naučit se pracovat s dětmi a s laickou veřejností.

Daleko nejrozšířenějším projektem na celém světě je sázení stromků. V Senegalu a v Burkina Faso vysázel úskauti celé rozlehlé lesy. Podobně v Indii a v Pakistánu jsou organizovány rozsáhlé zalesňovací akce, kam jsou letecty dopravovány celé oddíly skautů. Na tomto příkladu však Barbara dokumentovala podcenění výchovného působení. Pokud dětem nikdo nepřiblíží smysl jejich práce, nevyvěstí jim, proč vysazují právě ten či onen druh, proč právě v tuhle dobu... pokud už své stromky v životě neuvidí, může se taková úmorná práce změnit v pouhou ubíjející povinnost.

Projektem s optimálně využitou stránkou výchovnou i praktickou se může pochlubit Keňa, kde téměř každé skautské středisko pečuje o vlastní lesní skalku. Soustavná práce, možnost sledování vývoje semenáčků, jejich závislosti na prostředí... přináší hlubší poznání, citovou vazbu a skutečný pocit odpovědnosti. (O dalších zkušenostech pardubických skautů s podobným projektem referovala Vendulka Jozifiková na našem podzimním semináři na Šumavě.) Jako příklady dalších ideálních projektů uvedla Barbara spolupráci skautů při ochraně volně žijících druhů a jejich prostředí, budování přírodních stezek, výsadbě břehových porostů, větrrolamů, čištění pramenů, mokřadů, řek či lesů.

Obrovský význam pro ekologické působení mají tábory. Táborový život lze proměnit v dokonalý vzor ekologického chování, při němž skauti organizují separovaný sběr odpadu, kompostování, hledají úspory při užívání vody, vyvíjejí nové konstrukční techniky přinášející úspory materiálů, eventuálně jednoduchá zařízení k využití sluneční, větrné či vodní energie. Na některých tábořích experimentují s pěstováním plodin, chovem drůbeže apod. Tábory poskytují jedinečnou možnost k hlubšímu poznání přírody v okolí. Jsou-li v blízkosti chráněná území, mohou skauti nabídnout pomoc při péči o ně na oplátku využít odborných znalostí jejich správců. Ne všichni skauti však tyto možnosti využívají.

Daleko nejvíce práce pro životní prostředí vykonali skauti při projektech jiných zaměrů: při různých zdravotních kampaních, při vysvětlování rizik znečištěné vody, v pomoci při živelných pohromách, při práci na rozvoji obce, při zabezpečování zdrojů pitné vody, stavbě latrin, konstrukci úsporných spotřebičů, při výchově dětí farmářů pěstujících kuku, recyklaci odpadů, kompostování, sběru léčivých rostlin... Za výhodu skautingu považuje Barbara holistický přístup, který umožňuje zahrnout ekologické principy do jiných projektů, dále možnost vytvářet a soustavného působení při celoroční práci s dětmi, otevřený a nezaopatřený přístup a spolupráci s místními úřady i odborníky. Činnost přizpůsobenou místním podmínkám, zaměřenou na místní problémy považuje za mnohem přínosnější než lpění na anglosaské tradici her.

Mnoho oddílů ovšem nedokáže využívat výchovného významu přírody a na její ochranu pohlíží spíše jako na povinnost než jako na příležitost. Někdy se jí skauti vyhýbají proto, že jsou příliš pohlaceni systémem odborek, který se tak proti povinnému zámeru stává hrozbou motivace. Jindy se skauti obávají, že ekologické programy vyžadují mnoho odborných znalostí, přičemž ale nevyužívají obrovského množství zveřejňovaných informací a většinou si také nejsou vědomi rostoucích možností finanční podpory, kterou ekologickým projektům v poslední době poskytuje řada institucí. Naprosto dosud chybí výměna zkušeností. Rozsáhlá mezinárodní síť skautské organizace, která umožňuje rozvinout akce od místní úrovně až po globální, se zdaleka nevyužívá.

Přes všechny jmenované slabiny hodnotí Barbara potenciál skautingu velmi optimisticky a vyzývá, abychom všichni začali něco dělat. Většina úspěšných projektů spočívá vůbec nezávisle na množství peněz či organizačním zázemí, ale rodí se z úsilí několika zapálených jedinců, kteří dokážou své nápady důsledně využít. Jejich úsilí může následně přitáhnout i sponzory, a to spolu s nespornými přednostmi skautingu, jakými jsou dobrá organizační síť, spolehlivost, odpovědné a dobrovolné vedení a praktický přístup, může významně přispět k řešení ekologických problémů dneška i k posílení samotného skautského hnutí. V druhé části zprávy, jejíž výřah přinese 8. číslo Skautingu, Barbara formuluje cíle pro budoucnost a navrhuje mnoho konkrétních projektů.

Darina Vystřelivá

VZTEKLINA

je zánět mozku teplokrevných živočichů. Postihuje výhradně nervový systém, a pokud nemoc propukne, nelze ji léčit a je bez výjimky smrtelná. Onemocnění je přímo přenosné ze zvířete na zvíře nebo na člověka. Teoreticky je možný i přenos z člověka na člověka, ale nikdy nebyl popsán.

Virus, který vzteklinu způsobuje, je značně odolný vůči desinfekci i vyschnutí. Vnímaví k nemoci jsou všichni savci. Zdrojem nákazy je většinou pes, liška, kočka, ale nákazu přenášejí i další divoce žijící i v domácnosti žijící savci: kůň, skot, ovce, lašička, kuna, vlk, jelen, šakal, hyena. Nelze vyloučit ani přenos z hmyzožravců (krtek) a myšovitých. Netopýři jsou přirozeným rezervoárem viru a v místech, kde hojně přebývají, je možný přenos zaskřeleného trusu vzduchem. Taková postižení jsou ale známa zatím jen ve střední a jižní Americe a na Trinidadu.

Virus se vylučuje slinami, a tak každé pokousání zvířetem nebo potřísnění rány slinami zvířete je třeba nechat ošetřit u lékaře. Veterinární lékař pak zvíře vyšetří. Povinnost předvést do 24 hodin zvíře k vyšetření je dána ze zákona. Pokud zvíře nelze z jakéhokoli důvodu vyšetřit (je neznámé, nelze je odchytit, je již zkonzumováno apod.), odesílá se postižený na očkovaní.

ZVÍŘE

Nemocný pes má charakteristický vysoký štěkot, pokleslou dolní čelist (vypékají mu sliny), široké zornice a nápadně pije. Další nápadností je hltavá žravost nestrávitelných věcí – žere slámu, seno, dřevo. Zvířata jsou zprvu apatická, ale brzy se stávají neklidnými, tékavými, podezřívavými. Chňapají a útočí na vše, co se pohybuje. Již před vypuknutím nemoci mají ve slinách virus a jsou schopna nakazit.

Potkáte-li v lese příliš krotkou lišku, vyhněte se jí obloukem. Mohla by mít vzteklinu.

Kresba Josef Lada

Virus se vylučuje též mléčnou žlázou a mléko nakapané přímo do rány může vzteklinu vyvolat. Není to ale možné po jeho pasterizaci a řádném kuchyňském ošetření. — — Jiná zvířata naopak ztrácejí svou přirozenou plachost a přibližují se k člověku (snad si uvědomují svou neschopnost lovit). Často se tedy dostanou právě do blízkosti dětí, a ty si s nimi začnou hrát. Podezřelé zvíře má být odchyceno, vyšetřeno a izolováno aspoň 10 dnů. Pokud během této doby uhynie, vyšetřuje se jeho mrtvola. Zvíře také může onemocnět přezít a stát se zdrojem trvalé nákazy. Týká se to jistě lišek a netopýřů a pravděpodobně i myšovitých.

ČLOVĚK

Zranění malého rozsahu se často zlehčuje a na potřísnění rány slinami se často zapomene. Doba od pokousání k propuknutí nemoci trvá 10 dnů až déle než 6 měsíců. Čím je toto období kratší a čím blíže k obličeji je poranění, tím větší riziko musíme očekávat. Rozepisovat se o průběhu nemoci a zvláštnostech jednotlivých forem vztekliny nemá smysl. Důležité je vědět, že ošetření u lékaře je nutné u lidí, kteří:

- a) byli kousnuti vzteklým zvířetem
- b) byli pokousáni v oblasti, kde je vyhlášena kontumace zvířat
- c) byli pokousáni neznámým zvířetem
- d) byli pokousáni zvířetem tak utraceným, že je již nelze veterinárně vyšetřit

e) jejich poranění bylo potřísněno slinami teplokrevného zvířete

f) konzumovali maso ze zvířete, u něhož byla prokázána vzteklina.

V rámci první pomoci je nutné provést lehké zaškrcení širokým a měkkým škrtidlem tak, aby se dosáhlo žilního městnání a zvěšení krvácení – tedy tak, abychom hmatali tep na tepnách. Současně je nutno dlouhodobě ránu vymývat mýdlem v nadbytku tekoucí vody.

Dingo

ZÁKLADY JUNÁCTVÍ 1991

Téměř 80 let musel český skauting čekat na další vydání nejcennější příručky – bible českých skautů. Vzácná kniha, perla skautské literatury, kterou mnohý mladší skaut třeba ani neviděl, natož měl v ruce a mohl si ji přečíst. Je to kniha, na kterou se v mnoha střediscích skládá slib. Mnoho se jich nezachovalo. Snad by se zdálo, že bude poplatná době svého vzniku. Jistě – některé stati lze dnes číst s lehkým úsměvem, ale je tu stále ještě mnoho zajímavého a skutečně poučného. Po otočení stránky přejde úsměv v hluboký obdiv nad myšlením a prozíravostí zakladatelů našeho skautingu. Mnoho neztratilo na aktuálnosti ani dnes, a proto se nelze dívat na dokonale přetřaskané zachovávající vše původní jako kopii vhodnou jen pro historiky a bibliofily. Pro poučení pro ni může sáhnout kdokoli.

První výborný dojem z technicky perfektně provedené knihy však kali to málo, co je na ni nového. V textu na přebalu je hned několik chyb a v úvodu k novému vydání další:

1. A. B. Svojsík se nenarodil 3. září, ale 5. září! Někdy se někde vloudila chybička a od té doby se opisuje a mate. Je smutné, že se to stává právě u Junáka – českého skauta číslo 1.
2. Dále se dočteme, že roku 1912 byl založen spolek „Junák – český skaut“. Není to pravda, k tomu došlo až 15. června 1914. V roce 1912, v počátcích našeho skautingu, nebyla situace zralá pro vznik samostatného spolku. A. B. S. byl v té době prvním jednatelem ve „Svazu českých spolků a přátel pro tělesnou výchovu mládeže“ v Praze, a mohl být v roce 1912 vzniknout junácký odbor při tomto svazu. Mezi odborem a samostatným spolkem je značný rozdíl!
3. A. B. S. nebyl nikdy starostou naší organizace. Od roku 1912 byl předsedou junáckého odboru a od roku 1914, po vzniku spolku „Ju-

nák – český skaut“ byl jeho vrchním vůdcem. Prvním starostou tohoto spolku byl MUDr. Čeněk Klíka.

4. Je zde uvedena řada vesměs známých jmen jako účastníků prvního tábora v roce 1912. Br. náčelník RNDr. Rudolf Plajner napsal před lety o tomto táboře práci pod názvem „Velký pokus 1912“. Je v ní uveden i seznam třinácti účastníků sestavený z veškerých písemných dokladů, fotografií a ověřený několika v té době ještě žijícími účastníky tábora 1912. Podářilo se jich identifikovat 12 a to tím třináctem lze předpokládat, že to není nikdo z pozdějších známých činovníků Junáka. Některé prameny mluví i o čtrnácti účastnících, zřejmě tam některý chlapec pobýval jen část tábora. Důležité však je, že ani jedno jméno z přebalu „Základů junáctví“ se nekryje se seznamem ve „Velkém pokusu 1912“!

5. Z předmluvy a tiráže vyplývá, že toto nové vydání je vydáním třetím, s tím, že druhé vydání bylo v roce 1920. S tím lze jen zásadně nesouhlasit. V roce 1920 vyšla kniha ve dvou svazcích „Základové skautingu“. Autoři – Ant. B. Svojsík a Jan Novák. Dílo vyšlo nakladem Čs. obce Sokolské a této skutečnosti je také poplatné. Zhruba se dá říci, že šlo o posledního Svojsíkův pokus začlenit skauting pod křídla Sokola. Přestože oba tituly jsou si trochu podobné a rovněž náplň musí být logicky obdobná, lze s jistotou říci, že „Základové skautingu“ nemůžeme považovat za 2. vydání „Základů junáctví“. Nejde ani o upravené vydání, ale o dvě podstatně rozdílná díla!

Škoda těchto chyb v několika nových odstavcích, provázejících původní první vydání. Je škoda!

Windy

NEJEN O KOEDUKACI

Letos na podzim jsem spolu s deseti středoškolskými profesory angličtiny odjela do Severního Yorkshiru na týdenní převážně pedagogicky zaměřený pobyt. Cestu vytečnou organizovala pobočka Rady mládeže v Harrogate zosobněná v panu Rogeru Percinovi. Učitelská část výpravy navštěvovala během týdne školy a výchovná zařízení, pro mě však jako pro skautku připravil pan Percinal v úzké spolupráci s tamními skauty převážně skautský program – návštěvu skautského oddílu, prohlídku vodního střediska pro všechny skauty z hrabství na řece Ouse, výlet na stále letní táborišť apod.

Bydlela jsem v rodině okresní náčelní skautů (District Commissioner) Jill Connorsově. To, že je žena náčelnice skautů, bylo pro mě velkým překvapením, ale během týdne jsem se přestala divit. Účast žen na vedení skautských oddílů tu není nic výjimečného, od nejmenších bobříků (Beavers), mezi jejichž vedoucími je žen samozřejmě nejvíce, až po podpůrné týmy oddílů, ve kterých se sdružují starší přívrženci skautingu mající stále chuť pomáhat alespoň při organizačních záležitostech.

Ostatné ženy a dívky začínají pronikat do skautské organizace v Anglii ještě více. (Pořád teď hovořím o skautech sdružených v chlapecké organizaci WOSM se sídlem v Ženevě s právem nosit fialový světový odznak na pravé kapse košile.) To, co je už běžné v celé Británii ve věkové hranici našich roverů (Venture Scouts), totiž koedukace, přestává být neobvyklé i ve skautských a vlčáckých oddílech ve větších městech.

V Harrogate jsem se však nachomýtl k úplnému začátku. Tento rok se první dvě děvčata (jedno z nich je dcera Jill) stala členkami chlapeckého skautského oddílu. Hned po nich však následovala další a vypadá to, že se dívky do dříve čistě chlapeckých oddílů jen pohrnou.

Kladla jsem si otázku proč. A zároveň jsem stále prosila svou hostitelku, aby mi domluvila návštěvu některého oddílu Girl Guides (tedy skautek organizovaných v dívčí světové organizaci WAGGGS se sídlem v Londýně a s právem nosit modrý světový odznak s trojlístkem, jejímž jsme i my, československé skautky, členkami). Postupně jsem se dovíдалa, že vztahy obou organizací ve městě jsou sice korektní, ale ne zrovna srdečné, i když na mnoha akcích spolupracují. Až donedávna byla situace jednoznačná – monopol na dívky měly modře krojované Guides, monopol na výchovu chlapců zase zelení skauti (Boy Scouts). Ale s prvními děvčaty přijatými mezi skauty se vztahy lehce vyhrótily. Není se co divit.

Jednoho večera jsem se se svou hostitelkou účastnila rodičovské schůzky 7. harrogateského skautského oddílu. Jill má v tomto oddíle syna, takže na schůzku šla jako rodič, ne jako „šéfká“ vedoucího Marka. Setkání se konalo v kostele, při kterém tento oddíl vznikl.

Mark, řekl bychom asi vedoucí střediska, protože má i bobříky a vlčata, držel krátký proslov k rodičům, v němž mě zaujalo asi toto: „Mnozí z vás se jistě podivili, když zjistili, že jsme do oddílu skautů přijali dvě děvčata. Já jsem to zpočátku vůbec nechťel (následoval žertík na adresu Jill ve smyslu ale co má člověk dělat, když mu šéfuje žena), ale teď se zdá, že vše bude v pořádku. Děvčata práce v oddílu bavi, problematické vztahy nevznikají, chlapcův přítomnost dívek neovadí a ani je nerozptyluje, a já si dokonce myslím, že jim v mnohem může i pomoci... Ale zároveň by mě zajímalo také váš názor a rád bych i věděl, jak by reakce vašich chlapců na přijetí děvčat do oddílu doma. Možná, že máte na věc jiný názor.“

Rodiče potvrdili Markovi jeho domněnku, že je vše v pořádku, nikdo z nich neprotestoval, naopak se mi spíše zdálo, že se jim tahle změna líbí. Mark jim dal vysvětlit, že všude, kam oddíl přijde, se vždy postará o oddělená hygienická zařízení, případně i o možnosti vytvoření soukromí pro děvčata a připomněl, že ve středisku pracuje několik vedoucích – žen, jedna z nich je jeho manželka. Někteří rodiče se pak ptali, jestli mohou do oddílu přivést sestry svých chlapců, a dostali odpověď, že pokud nechodí dívky do Girl Guides, mohou přijít. Zásadně však nebudou skauti „přetahovat“ děvčata z guidek, je to v zájmu dobrých vztahů obou organizací.

Schůzka s rodiči pak pokračovala ukázkou skautských činností. Ve vedlejší místnosti jedna družina připravila jídlo na způsob „činy“ pro vybrané čtyři rodiče a perfektně jim ho servirovala i s nápoji a kompotem. Další družina trénovala čtení mapy a jiná první pomoc. Venku v kostelní zahradě (při teplotě kolem nuly a za tmy) jedna družina budovala pouze pomocí provazů obrovskou věž z kulatiny a druhá pekla na ohni ryby. Rodiče byli zjevně nadšeni.

Každý dobrý hostitel má snahu ve všem vyhovět svému hostu, a proto mi Jill dohodla i návštěvu jednoho oddílu Girl Guides. Schůzka se konala také v kostele (vznik oddílu při kostele je v Anglii zcela běžný a skauti se také podíleli na mnoha církevních akcích). Přišly jsme s Jill ve chvíli, kdy v místnosti podobné menší tělocvičně končila právě závodivá hra. Jedenácti až dvanáctiletá děvčata v tmavě modrých krojích se rozdělila podle družin s ptáčími jmény a každá družina pak cositického kutila v některém koutě. Jedna malovala, druhá si procvičovala zákon, třetí se karnevalově zmalovávala v obličejích a další plánovala program do budoucna. Z rozmluvy s jejich vedoucími jsem vyrozuměla, že program guidek je čistě dívčí, zaměřený na správnou výchovu budoucích žen a matek, je klidnější než skautský a má zároveň mnoho předepsaných, hlavně hygienických a zdravotních, omezení. Táboři se většinou krátce v budovách. Specialitou Girl Guides je zakládání Rainbow Guides, duhových skautek – oddílů pro pět až sedmiletá děvčata, jejichž skautská výchova probíhá ve velmi úzké spolupráci s rodiči. Jill mi později prozradila, že mě

Otázky názory diskuse

zavedla do nejlepšího guidského oddílu ve městě.

Po týdnu pobytu v Anglii jsem si utvořila svůj vlastní názor, který však vyplnul pouze z krátké a zároveň velmi místně omezené zkušenosti. Domnívám se tedy, že:

- a) program a výchova dětí v anglických skautských oddílech jsou drsnější, ale zároveň pro podnikavé děti přitažlivější než v poklidných vodách guidských oddílů, kde se zase více dbá na ženské způsoby a dovednosti
- b) převážná většina československých dívčích skautských oddílů má program více odpovídající programu anglických skautů než guidek. Do tohoto programu si u nás děvčata pouze přidávají dívčí prvky podle založení a zálib vedoucích
- c) koedukace začíná dobývat svět a nezdá se zatím, že by to bylo na závidu. Záleží pouze na vedoucím, zda je o výhodách koedukace přesvědčen, má do toho chuť, troufne si a má schopnosti zvládnout společnou výchovu. Potom mu do oddílu přijdou děti, jejichž rodiče to dovoli nebo jim to neovadí, a bude záležet jen na jeho (nebo jejím) umu. Dosud nikdo neprokázal, že v koedukovaných oddílech nelze za žádných okolností vychovat opravdové skauty, ale třeba se časem podaří dokázat opak. Domnívám se však, že i nadále zůstanou oddělené oddíly těch vedoucích, kteří jsou o správnosti oddělené skautské výchovy přesvědčeni, a pro ty děti (a rodiče), kterým to takhle vyhovuje.

– hor –

KOEDUKOVAT?

V českém skautingu se nyní snad o ničem jiném nemluví. Koedukace je hlavním tématem oficiálních setkání i hovorů mezi alespoň dvěma skautkami na schodech. Není divu, téma je to důležité a všude se najdou zarytí odpůrci (je zajímavé, že hlavně mezi našimi staršími sestrami) a naopak skalní fanové, kteří si skauting již nedovedou ani jinak představit. Každý má svou pravdu a tvrdí ji háji. Zadržme, sestry a bratři, pokusme se odložit nyní vášně a podívat se na problém očima nezaujatými. Vždyť oč vlastně běží?

V nás ženách od dávných dob hlodal pocit méněcennosti (a proč to nepřiznat, mnozí mají nám tuto méněcennost dávali a stále ještě rádi dávají najevo). Sufrážetky v minulém století to zcela jistě myslely dobře, vytáhnoty zeny ot plotny, postavit je ve společnosti na roveň mužům, dát jim stejná práva, vzdělání. Jednu věc však tyto revolucionářky netušily. Že totiž jejich svatým nadšením vybojovaná práva společnost velice rychle přetvoří v horu povinnosti. Ideálem sufrážetek jistě nebyla věčně uštěvaná, ohoněná pracující matka, která ke své obvyklé starosti o rodinu (a jak každá z nás ví, práce v domácnosti „je vidět, jen když se neudělá“) dobrovolně přibírá další směnu v práci, kam si také nejde odpočinout. Při-

dejme k tomu ještě neustálé shánění základních potřeb, které bylo donedávna zcela běžné a nutné. Většina z nás nemá pro samý spěch a starost čas se zastavit a rozhlédnout se – až konečně s hrůzou zjistíme, že nás děti mezitím přerostly a my jsme jim téměř nic nestihly dát. Proč o tom všem mluvíme? Zdá se mi totiž, že právě rozumně provedená koedukace na úrovni středisek by mohla pomoci rozetnout tento bludný kruh. Bude však nutná velká tolerance všech zúčastněných dospělých mužů a žen. Malým dětem je celkem jedno, jestli si hrají pohromadě dívky a kluci. Teprve názor dospělých je formuje do jejich postojů. Proč nenačítat dívky pracovat se sekerou, pilou, štipat dříví, postavit stan a bránu. Proč ale naopak nenačítat chlapce vařit, drhat, vyšívat, perfektně uklízet, nakoupiť. Je pravda, že jsou typicky ženské a mužské práce. Ať si ale všichni zkusi všechno, budou si pak více vážit práce druhého, nebudou ji podceňovat. Vy, naši muži, byste se k ženám neměli chovat ani s přezíravou shovívavostí, ani jako k naprostým hlupákům. (Něco ze sufrážetek zbylo v každé z nás, i když to nepřiznáme.)

A my, sestřičky, bychom si měly uvědomit, že jen hořkostí, pocitem zneuznáni a trčováním nic nezměníme. Pokusme se žít s muži v míru a ve spolupráci, bez očekávání, že nás opět, při našem sebeemším zaváhání, „uvrhnou do středověké poroby v kuchyni“.

Alena Brabcová – Neewaa

NOVÉ KNIHY

KVĚTEN – ČERVENEC 1991

Za tyto čtyři měsíce vyšla zase spousta knížek a mezi nimi i ty, které nás zajímají nejvíce. Foglarovy přícházejí ve třetí vlně. První éra od roku 1934 až do roku 1947 přinesla na 30 knižních vydání, kdy nejsilnějším rokem byl 1940 s osmi knihami. Druhá vlna byla časově kratší 1965 – 1971. Během šesti let to bylo 24 knížek s nejsilnějšími ročníky 1969 a 1970 po osmi knížkách. V roce 1987 nastupuje další vlna, která dosud trvá. Zatímco v letech 87, 88 a 89 to bylo po jednom vydání, přichází rok 1990 s explozí 14ti knižních vydání. Letos se jich dostalo na tři již 7. Zatím celkový počet 21 titulů se blíží k osmdesátce vydání. V tomto stručném výčtu nejsou zahrnuty vydání sešitová, přílohy vkládané do časopisů, vycházející na pokračování, překreslené komiksy, zápisníky atp.

Podívejme se na ty poslední. Minule jsem se pozastavil nad Přístavem volá – Sebrané spisy, svazek druhý. Po dvou měsících se na pultech objevilo dokonce třetí svazek označený jako Sebrané spisy a sice **Když Duben přichází**. Kvalitní foglarovka napsaná a vyšla koncem 2. světové války u Kobese, se tímto vydáním dočkala třetího vydání. Obálku ilustroval E. Urban, vlastní knihu pak pilný Marko Čermák. Náklad není uveden (letos vydá nakladatelé toto číslo neuvádějí) a ani cena. Co mne však rozhořčilo, je fakt, že oproti dalším třem dosud vyšlým svazkům Sebraných spisů je tento paperback menšího rozměru! To se u sebraných spisů nedělá.

Po tomto třetím svazku se teprve objevil svazek první. Je jím samozřejmě nové vydání **Hochů od Bobří řeky**. Vím všichni dobře, že třináctka je Foglarovo magické číslo. Je osudově spravedlivé, že právě Hoši se svými třinácti bobříky se jako první foglarovka dočkali 13. vydání. Doufám jsem, že toto vydání bude vydáním „par excellence“ a bohudík jsem spokojen. Kniha je vázaná, bohatě ilustrovaná Marko Čermákem, dokonce i barevně. Na vydání se spojil Brněnský Blok s Pražskou Olympií. Cena 36 Kčs není v dnešní době a v porovnání s jinými tak vysoká. Kež by tuto úroveň měly i ostatní foglarovky.

Zároveň s Hochy se na trhu objevila i první skautská foglarovka – **Pod junáckou vlajkou** jako 4. svazek Sebraných spisů. Vázaná, desky ilustroval E. Urban, jinak je toto třetí knižní vydání stejně jako to druhé, které vyšlo v Olympii roku 1969. Ilustrace B. Konečný a G. Krum, cena 32 Kčs je přijatelná.

Na pultech je opět **Dobrodružství v temných uličkách** – souborné vydání trilogie **Záhada hlavolamu + Stínadla se bouří + Tajemství Velkého Vonta**. Nejde o další zásohy loňského vydání, se kterým má stejný vzhled, ale o 2. vydání! Liší se pouze tloušťkou (tiskeno na silnějším papíru) a cenou. Loni stála 47, letos 62 Kčs. Přestože to vydala Olympie, není to bohudík zařazené do Sebraných spisů. V téchto doufám vyjde každý román samostatně. Při pohledu na toto nejtlustší foglarovku si představuji, jak leckteré dnešní dítě (povětšinou dosti liné děle číst) to i odradí.

Další foglarovkou na trhu je **Poklad Černého delfína**, tentokrát z Atosu (edice Touha, svazek 3). Paperbackové vydání, bez uvedeného nákladu i ceny, ilustroval Br. Charvot. Vydání neuvedeno, ale jde

o třetí. Pro zajímavost: 2. vydání z roku 1971 končilo vydávání let 1965 – 1971. Vyšlo v Bloku Brno a jen tam se prodávalo pár dní, než bylo staženo. Většina ze čtyřcettisícového nákladu putovala do stoupy. Věřme, že byla poslední, kterou potkal tento smutný osud.

ČERVEN – ZÁŘÍ 1991

Monopol na Kroniku Ztracené stopy má zřejmě nakladatelství Naše vojsko. Nejde o běžnou Foglarovku, ale spíše o příručku než o beletrii. Takový podstatně rozšířený Zápisník 13. bobříků. Foglar ji napsal v šedesátých letech, ale jednotlivé části jsou obrazem mnoha let činnosti jeho Dvojky. Je určena klubům, protože Junák v té době neexistoval. Čerpat z ní mohou samozřejmě všechny dětské skupinky.

Kronika Ztracené stopy spatřila světlo světa nejdříve v časopisu Signál, kde vycházela na pokračování v roce 1966. V Signálu však vyšla jen asi polovina knihy. Následující rok ji vydalo Naše vojsko knižně brožovanou a v roce 1970 znova vázanou, jinak jsou obě vydání totožná. Letošní, třetí vydání je zařazené do edice Azimut – svazek 56. Nové vydání je trochu upraveno, vypadly tři, dnes již neaktuální kapitoly a některé byly nepatrně zestručněny. Navíc je pak doplněno úvodním slovem ke 3. vydání, osmi barevnými stránkami s kresbami J. Petrůčka a na konci přibýlo 32 her a hříček do klubovny i na výpravy (9 stránek). Kniha je brožovaná a cena 29 Kčs je myslím přijatelná.

Nepřehlédněte **Pátý zápisník třinácti bobříků**, který vydal Šebek a Pospíšil. Barevnou obálku klasického formátu nakreslil Marko Čermák, ilustrace uvnitř patří Jaroslavu Foglarovi, tak jak je známe z předchozích zápisníků. Jde o podstatě o přetisk zápisníku vydaného v roce 1970 v Pulsu Ostrava. Navíc je přidáno pouze několik stránek v úvodu a na konci. Zápisník mi „padl do oka“, ale zamrazila mne cena udaná prodávatelem – 21 Kčs (v zápisníku uvedena není). To opravdu není cena pro děti, cena za osmdesátistránkový sešitek formátu A6. Tento zápisník by neměl být komerční záležitostí, slušela by mu cena poloviční, ne-li ještě nižší. Naštěstí jsem ho viděl pak prodávat na různých místech za cenu většinou nižší, v průměru 16 Kčs, ale i to je dost. Na 4. straně sám Jestřáb popisuje historii tohoto zápisníku. Dovolím si ho doplnit v tom smyslu, že těmto zápisníkům předcházeli malý sešitek (cca 7,5 × 11 cm) s názvem „Moje záznamy o lovu třinácti bobříků“. Tento sešitek o 16ti stranách vkládal Kobes do některých předválečných vydání Hochů. Dále pak můžeme připomenout, že Merkur vydal roku 1985 „Můj turistický zápisník“, jehož autory byli J. Foglar a K. Budera. Rozdával se zdarma ve spojitelných, nebo přímo turistickým oddílům. Vysoký náklad 100 000 výtisků byl brzo pryč a tak se provedl dotisk – s nepatrnou úpravou – s drobně vysazená jména autorů v tiráži někomu hrozně vadila, a tak musela zmizet. Přestože se nejedná o zápisník 13 bobříků, lze ho k nim přiřadit.

Opustíme však foglarovskou oblast a podívejme se na další publikace. V první řadě je to další úspěšný skautský autor – Jaroslav Novák s jeho nejúspěšnějším románem **Zelené jezero**. Vyšlo jako paperback v nakladatelství Šebek a Pospíšil s ilustracemi Marko Čermáka. Román upra-

vil a úvod napsal spisovatel František Nepil, bývalý člen Bratřovky slavné „Pětky“. Kniha je zestručněna, vypadly i celé kapitoly. Vždyť předválečné Kobesovo vydání má 276 stran a toto menší jen 170. Kniha je však určena dětem a ne bibliofilům. Těm bude jistě zkrácení knihy vyhovovat. Vydání, náklad, ani cena nejsou uvedeny. Vzhledem k tomu, že románová příloha poválečného Junáka je označena jako 3. vydání, je toto 4.

Zajímavou publikaci vydalo Muzeum Kroměřížska v edici Kdo byl kdo. Životem **RNDr. Rudolfa Plajnera** nás provází Antonín Vémola. Zhruba 60 stran textu je doplněno několika fotografiemi ze života br. náčelníka. K životopisu je připojen seznam knih a dosud nevydaných rukopisů – paměti z oblasti historie našeho skautingu. Tato útlá knižčeka vyšla nákladem 1500 ks a stojí 18 Kčs. Malý náklad asi neuspokojí skautské řady. Práce br. Barona, doplněná dalšími fotografiemi, by měla vyjit (upravena) naší pečí – třeba v Junácké edici. **Skautské stopařství** z pera Doc. Ing. Karla Dolejša, ČSc., vydal Merkur ve spolupráci s Junáckou edicí letos na jaře. Po všeobecných kapitolách o stopařství následuje přehled asi padesátky savců a rovněž tolik ptáků s nákresy jejich stop a siluet, na které můžeme narazit i v naší přírodě. Příručka hodnotná, objemnější (téměř 300 stran) v tvrdých deskách bude mít jednu nevýhodu – nebude po ruce přímo v terénu, v přírodě. Přesto doporučuji, aby nechyběla v žádné oddílové knihovničce, kde poslouží ke konfrontaci s nákresem či odliškem pořízeným na výletě. Náklad 15 200, cena neuvedená, ale je vysoká, kolem 40 Kčs. Se skautskými příručkami to není nejslavnější. Stále se objevuje řada xerokovaných kopií příruček z šedesátých a z poválečných let. Někdy jsou prostě zkopirované bez úprav, jiné jsou upravovány citlivě i necitlivě. Konkrétním příkladem jsou třeba stránky o lyžování z Fanderlikovy Skautské praxe. Výzbroj a styl lyžování za těch pětácti let doznaly značných změn. Tato příručka, pro děti přitažlivá, je nejčastěji kopírovaná. Většinou tím dochází k porušení autorských práv. Provede-li to středisko z nouze a pro vlastní potřebu, snad budí, ale může to být také podnikavce, který nemá se skautingem nic společného. Pouze se komerčně přivlí na jeho popularitě.

Občas se v pražském JUNU objeví publikace charakteru spíše regionálního. Někdy se mezi nimi objeví dobrá současná práce a pak by měla být v zorném úhlu Junácké edice a připravena pro širší skautskou veřejnost. Zatím pochybuji, že někdo má dokonale přehled o těchto místních vydáních v menším nákladu.

Zaujaly mne dvě příručky:

R. Bedřich a M. Klučár: Vlčata na táboře vydaná Sokolem Siličky v nákladu 2000 kusů. Bude tento náklad současně a potřebné příručky stačit pokrýt zájem? Ale opět problém – není cena 30 Kčs za 80ti stránkovou brožovanou příručku trochu moc?

Druhá příručka přišla z Jihočeského skautského informačního střediska a připravil ji instruktor lesní školy Ivan Mánek: **200 her pro junáky a skautky a 30 her pro vlčata a světláky**. Je určena samozřejmě vůdcům uvedených věkových kategorií a vychází ze známého úsloví – skauting je hra. Skautské hry pak speciálně mají mít vysokou výchovnou hodnotu. Hry byly autorem během mnoha let práce s mládeží vyzkoušeny. Některé hry byly samozřejmě publikovány již dříve. Cena 25 Kčs.

Windy

Píseň „OH BURY ME NOT“, často zvaná též „The Dying Cowboy“, patří k nejslavnějším kovbojským baladám. Jen málokdo dnes ví, že původně byla napsána jako parodie na píseň zvanou „The Ocean Burial“ z roku 1850. V této parodii se objevují všechny nezbytné rekvizity Divokého západu: pustá prairie, kojoti, chřestýši, kovboj umírající na zakrvácené zemi a do toho se mísí vzpomínky na domov kdesi daleko na Východě. Neštěstí neopouští mládence ani po smrti, neboť jej kamarádi pochovávají uprostřed prairie, kde není živé duše, která by o něj pečovala. V nedávné minulosti se píseň znovu proslavila v podání Johnnyho Cashe.

Jiří Navrátil – Cyrano

Skautský zpěvník

OH BURY ME NOT

Volně F

"OH! BUR-Y ME NOT ON THE LONE PRAI-RIE!" THESE WORDS CAME

LOW AND MOURN-FUL-LY FROM THE PAL-LID LIPS OF A YOUTH WHO

LAY ON THE BLOOD-Y GROUND AT THE CLOSE OF DAY.

Chorus

OH! BUR-Y ME NOT ON THE LONE PRAI-RIE WHERE THE WILD COY-

OTES WILL HOWL O'ER ME, WHERE THE RATTLESNAKES HISS AND THE CROW SPORTS

FREE! OH BUR-Y ME NOT ON THE LONE PRAIR-IE.

- "Oh! bury me not!" – and his voice failed there,
But we took no heed to his dying prayer;
In a narrow grave, just six by three,
We buried him there on the lone prairie.

CHORUS:

Oh! bury me not on the lone prairie
Where the blizzard beats and the wind blows free
Where there is not a sole that will care for me.
Oh! bury me not on the lone prairie!

Skauting – měsíčník pro skautskou výchovu. Vydává Český a Slovenský skauting v Mladé frontě. Do tisku připravila Dagmar Hofmanová, pověřená vedením redakce. Grafická úprava Václav Ševčík. Adresa redakce: Senovážné nám. 24, 110 00 PRAHA 1. Cena jednoho výtisku 6 Kčs. Předplatné na rok 60 Kčs, na půl roku 30 Kčs. Tiskne Novina, s. p., Jihlava. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie nevracíme. Uzávěrka tohoto čísla byla 22. listopadu 1991. Ilustrace Pierra Jouberta otisknuty s laskavým svolením pana Klause Hinkela, Deutscher Spurbuchverlag Bau-nach.

